

2017-09-20

Dnr :

**Delårsrapport augusti 2017,
Bildnings- och omsorgsnämnden**

Innehållsförteckning:

1. SAMMANFATTNING	4
2. UPPFÖLJNING AV NÄMNDENS MÅL OCH NYCKELTAL.....	5
2.1 KOMMUNFULLMÄKTIGES MÅL FÖR BILDNINGS- OCH OMSORGSNÄMNDEN	5
2.2 BILDNINGS- OCH OMSORGSNÄMNDENS EGNA MÅL	20
2.3 KOMMUNFULLMÄKTIGES MÅL FÖR GOD EKONOMISK HUSHÅLLNING	20
2.4 SAMMANSTÄLLNING PROGNOSE FÖR MÅLUPPFYLLELSE	23
2.5 NYCKELTAL	24
2.6 UTREDNINGSUPPDRAG	25
3. EKONOMI	26
3.1 BUDGET	26
3.2 NÄMNDENS RESULTAT OCH PROGNOSE	27
3.3 NÄMNDENS ARBETE MED ATT NÅ EKONOMISK BALANS	32
3.4 INVESTERINGAR	34
4. PRESTATIONER	35
5. PERSONAL	37
5.1 PERSONALSTATISTIK	37
5.2 KOMPETENSFÖRSÖRJNING	37
5.2.1 LEDARUTVECKLING	38
5.2.2 MEDARBETARUTVECKLING	39
5.2.3 REKRYTERING	40
5.3 MÅNGFALD OCH JÄMSTÄLLDHET	40
5.4 ARBETSMILJÖ OCH HÄLSA	41
6. ÅRETS VERKSAMHET I ÖVRIGT.....	42
6.1 SÄRSKILDA OMRÅDEN PRIORITERADE AV KOMMUNFULLMÄKTIGE	42
6.1.1 VÄLFÄRDSBOKSLUT	42
6.1.2 UNGAS INFLYTANDE I KOMMUNALA BESLUTS- OCH PLANERINGSPROCESSER	44
6.2 ÖVRIGA OMRÅDEN	44
7. INTERNKONTROLL	52
7.1 NÄMNDENS INTERNKONTROLLPLAN	52
7.2 ÖVRIGA DELAR I INTERNKONTROLLEN	53
8. UPPFÖLJNING UTIFRÅN STYRDOKUMENT	54
8.1 EJ VERKSTÄLLDA BESLUT	54
8.2 LEX SARAH RAPPORT	54

8.3 VÄRDGIVARENS SKYLDIGHET ATT BEDRIVA ETT SYSTEMATISKT PATIENTSÄKERHETSARBETE	
55	
8.4 LEX MARIA- ANMÄLNINGAR	55
8.5 KLAGOMÅL	55
8.6 KRÄNKNINGAR OCH TRAKASSERIER ENLIGT SKOLLAGEN	56
8.7 SKOLPLIKTSBEVAKNING	56
8.8 ANMÄLNINGAR OCH ÖVERKLAGANDE	56

1. Sammanfattning

Bildnings- och omsorgsnämnden har tagit fram en delårsrapport för perioden januari-augusti 2017.

Arbetet har i mångt och mycket fokuserats på att få en budget i balans. Det är ett intensivt och massivt arbete som genomförts av nämndens medarbetare inom alla verksamheter. Förutom budget är kompetensförsörjningen en överhängande fråga i det dagliga arbetet. Det är svårt och tidskrävande att rekrytera till samtliga verksamheter. Det går åt mycket tid och arbete för chefer på alla nivåer att jobba med bemanningsfrågan.

Enligt prognos kommer ett mål inte att uppnås, tre mål kommer delvis att uppnås medan fyra mål beräknas uppnås under året. För att lyfta upp några glädjande resultat så kan man se på arbetsmarknadsenhetens arbete med personer som står långt ifrån arbetsmarknaden. Över 50 % av deltagarna som skrivs ut från Arbetsmarknadsenheten går vidare till arbete eller studier.

Daglig verksamhet, inom funktionsnedsättning, har byggt upp en servicegrupp, som inneburit att personer med andra behov än de som man kunnat tillgodose inom tidigare befintlig verksamhet, nu har fått möjlighet till sysselsättning.

”Fritidshem i fokus” är en gemensam satsning av kommunerna i Bollebygd, Herrljunga, Mark, Svenljunga, Tranemo och Ulricehamn. Det finns behov av att stödja det systematiska kvalitetsarbetet på fritidshemmen i kommunerna. Satsningen innebär gemensamma föreläsningar och uppföljning i respektive hemkommun. Fritidshem i fokus stäcker sig till 2018 och avslutas med en spridningskonferens där goda exempel från våra fritidshem delas.

Inom äldreomsorgen medverkar värdegrundsledarna tillsammans med Silviasköterskor i framtagandet av en lokal handlingsplan utifrån nationella riktlinjer demensomvårdnad. Den kommer att vara ett underlag för det fortsatta kvalitetsutvecklingsarbetet på enheten. Fokus under våren har varit utevistelse, minnesträning, rytm och rörelse samt kulturell gemenskap.

Prognosen för helåret är ett underskott på -10,1 miljoner kronor. Det är bättre än nämndens aprilprognos (underskott på 15,7 miljoner kronor). Underskottet finns främst inom förskola, gymnasiet, funktionsnedsättning och individ och familjeomsorg. Nämnden har 2017-06-19 antagit en åtgärdsplan för en budget i balans. Kommunstyrelsen beslutade 2017-09-04 § 118 att föreslå Kommunfullmäktige att bevilja bildnings- och omsorgsnämnden ett tilläggsanslag på 10,0 mnkr för kostnadsökningar inom individ- och familjeomsorgen och högre volymer än budgeterat inom LSS, skola, fritidshem och förskola.

Förvaltningens totala sjukfrånvaro uppgår per den 31 augusti till 6,5 procent. Vid samma tidpunkt 2016 var sjukfrånvaron 8,8 procent, för att vid årets slut landa på 8,4 procent. Förvaltningens sjukfrånvaro har alltså minskat med 1,9 procentenheter under perioden, och även om en viss ökning av sjukfrånvaron förväntas ske under hösten kopplad till förkylningar och annat som hör säsongen till, beräknar förvaltningen att måluppfyllelse kommer att nås.

Antalet timmar utförda av timavlönade har minskat på förvaltningen. Andel tillsvidareanställda med heltidsanställning har ökat med drygt 5 procentenheter.

Bildnings- och omsorgsnämnden har många och betydande utmaningar framför sig med volymökningar inom samtliga verksamheter. Inom område funktionsnedsättning saknas möjligheter för att effektuera beslut på hemmaplan vilket medför synnerligen fördyrade kostnader vid köp från andra aktörer inom området. Bostadsförsörjningen är en stor utmaning för kommunen vad gäller bostäder för funktionsnedsatta, ensamkommande barn samt nyanlända.

2. Uppföljning av nämndens mål och nyckeltal

2.1 Kommunfullmäktiges mål för bildnings- och omsorgsnämnden

Ökat arbetsdeltagande

Mål 1**Kommunen ska erbjuda fler funktionsnedsatta praktik eller arbete****Insatser**

Under 2017 har Servicegruppen startats och utvecklats inom daglig verksamhet. Servicegruppen riktar sig till personer med funktionsnedsättningar som har förmågan att, med handledning av personal, klara arbetsuppgifter av vaktmästarkaraktär. De som ingår i gruppen kan, med tillgång till handledare, utföra arbetsuppgifter som kan liknas med de som genomförs vid en arbetspraktik. Servicegruppen har återkommande uppdrag som till exempel arbete vid kommunens återvinningscentral. Det tar emot beställningar som kan gälla till exempel en flytt av möbler.

Servicegruppen avlastar också fastighetsavdelningen med lättare underhållsarbeten. Till gruppen är idag en personal knuten för att stötta och organisera arbetet i gruppen.

Utöver detta har personer som har sin sysselsättning i övrig daglig verksamhet fått möjlighet till praktik inom äldreomsorgen där handledning erbjudits från den enhet där personen varit.

Utöver detta så har personer som har sin sysselsättning i daglig verksamhet, och som inte ingår i Servicegruppen, fått möjlighet till praktik inom äldreomsorgen. Här har den mottagande enheten erbjudit handledning.

Prognos för måluppfyllelse

Uppnått

Uppföljning, utvärdering och analys

I kommunen finns idag 5 personer anställda med lönebidrag. Orsaken till det är inte en allmän handling. Det kan till exempel vara till följd av fysik eller psykisk funktionsnedsättning. Det finns fler personer anställda i kommunen som har någon form av funktionsnedsättning. Hur många de är dokumenteras inte eftersom man varken vill eller får registrera eventuell funktionsnedsättning hos de anställda. Kommunen erbjuder även arbetsträning och praktik när detta är möjligt.

Bollebygds kommun arbetar i alla delar utifrån diskrimineringslagen när det gäller anställningsförhållanden och rekrytering av nya medarbetare. Det innebär att ingen registrering görs om en medarbetare har en funktionsnedsättning. Bollebygds kommun arbetar med ett möjliggörande förhållningssätt och chefer har i uppdrag att följa diskrimineringslagen vid rekrytering av nya medarbetare.

Servicegruppen är ett inslag i daglig verksamhet som innebär att behov som tidigare inte kunde tillgodoses nu kan det. Utvecklingen kommer fortlöpa allteftersom fler i förvaltningen känner till verksamheten och ser vilka syften den kan fylla.

De personer som är med i Servicegruppen får arbetskläder, har uppgifter som känns meningsfulla och fyller ett tydligt syfte. Att de dessutom har sin utgångspunkt i källaren på kommunhuset, där de i hög grad kommer i kontakt med övriga anställda, ger möjlighet till en känsla av att tillhöra ett större sammanhang med tydlig koppling till samhället. En placering i Servicegruppen skulle, på sikt kunna leda till en anställning i någon form.

Mål 2

Skapa möjligheter till sysselsättning för personer som står långt från arbetsmarknaden

Insatser

Under våren höll arbetsmarknadsenheten (AME) tillsammans med Arbetsförmedlingen en informationsträff för alla enhetschefer i förvaltningen angående anställningsstöden extratjänster och traineejobb. HR arbetar på att ta fram ett lokalt kollektivavtal för att möjliggöra dessa anställningsformer. Det är dessutom en budgetfråga då det finns en kostnad kopplat till extratjänster.

Under arbetet med feriejobben för ungdomar höll AME handledarutbildningar för de som blivit utsedda till handledare på arbetsplatserna. Handledarna fick också göra arbetsbeskrivningar för varje ferieplats. AME har tagit fram tydliga rutiner och processbeskrivningar för feriejobben.

AME har under året fortsatt att utveckla sina programverksamheter: Aktiv hälsa, Ny kraft och POINT. Alla inskrivningar på AME inleds med en kartläggning och kontakt med deltagarens myndighetskontakter (Försörjningsstöd, FK, VGR och AF).

Syftet med verksamheten i enheten Boende ensamkommande barn (EKB) är att förbereda ensamkommande barn och unga för ett självständigt boende och vuxenliv. Som ett led i detta ingår att stödja dem i att skaffa sig erfarenheter från arbetslivet vilket ökar deras möjligheter att på sikt bli självförsörjande individer. Detta innebär bland annat att de ska kunna ta del av de insatser som erbjuds för åldersgruppen generellt i kommunen, genom kommunens arbetsmarknadsenhet, exempelvis ferieplatser och praktikplatser. Samtliga ungdomar som har skrivits in på Bollebygds stödboende under våren 2017, har introducerats för AME och därigenom erhållit information om verksamheten samt stöd i att söka extraarbete. Under våren påbörjades en planering, avseende sommaren, med AME, för ungdomar inskrivna på stödboendet samt för dem som skulle flytta in i det planerade HVB-boendet. Planen var att erbjuda alla tillhörande målgruppen feriearbete eller annan form av praktik. Målgruppen innefattade både asylsökande och ungdomar med uppehållstillstånd.

Språkpraktik genomfördes på daglig verksamhet under en period på 10 veckor. Praktiken genomfördes i kombination med SFI med 3 praktikdagar. Praktiken har varit lärorik för alla inblandade även om det inte ledde till en anställning för alla. Praktikanten finns dock med som möjlig kandidat vid ett införande av extra-tjänster i kommunen.

Prognos för måluppfyllelse

Uppnått

Uppföljning, utvärdering och analys

Av de deltagare som fått jobb under tiden de varit inskrivna på AME är det en person som anställts med stöd inom kommunen, en visstidsanställning på 2 månader. Observera att kommunen kan ha anställt fler personer med anställningsstöd direkt via Arbetsförmedlingen som AME inte har kännedom om.

Diagram 1. Antal inskriva/utskrivna deltagare på Arbetsmarknadsenheten 2017.

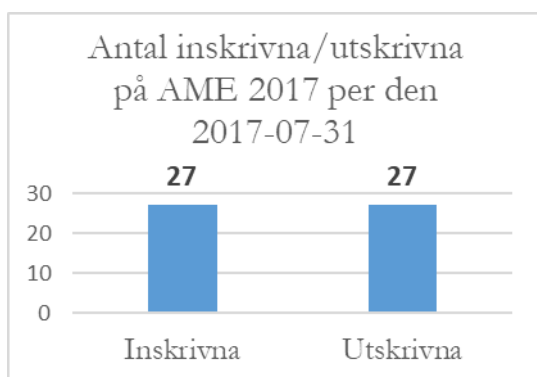
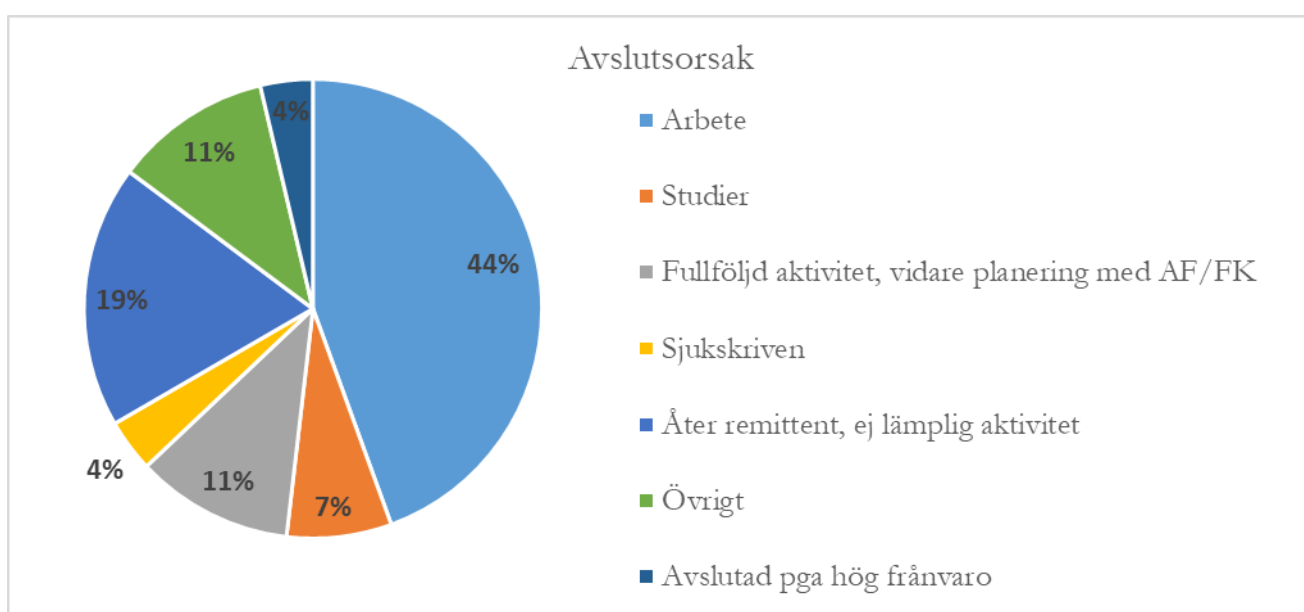

Diagram 2. Avslutsorsak vid utskrivning från Arbetsmarknadsenheten

Förklaring av diagram:

Över 50% av deltagarna som skrivs ut från Arbetsmarknadsenheten går vidare till arbete eller studier. Ytterligare 11% fullföljer sina aktiviteter och fortsätter sedan sin planering framåt med Arbetsförmedlingen eller Försäkringskassan. 19% av deltagarna har blivit återremitterade till sin remittent då Arbetsmarknadsenheten inte har varit en lämplig aktör/inte haft en lämplig aktivitet. Det rör sig exempelvis om deltagare som har ett pågående missbruk, deltagare som bor i andra kommuner och efter att ha påbörjat aktiviteten insett att det blir för långt att åka samt deltagare som inte fungerar i grupp. Övrigt innebär i första hand deltagare som efter en tid på Arbetsmarknadsenheten tackat nej till fortsatt planering. Avslutad på grund av hög frånvaro innebär att vi inte lyckats nå personen varken via telefon, mail eller brev.

Genom kontakten med AME, har samtliga ungdomar inskrivna på stödboendet fått hjälp med att skriva CV, söka extrajobb etc. Detta är en bra förberedelse för inträdet på arbetsmarknaden, både utifrån perspektivet att lära sig vad som krävs i arbetssökandet, men också utifrån att deras möjligheter att skaffa sig erfarenheter från arbetslivet ökar vilket gynnar deras framtida möjligheter att bli självförsörjande. Upplägget kommer att fortsätta och vara ett kontinuerligt inslag i det stöd som stödboendet erbjuder.

Planen inför sommaren fullföljdes inte eftersom det inte fanns några ungdomar som passade in i målgruppen för feriearbeten och antalet som skulle kunna få en praktikplats var få. I planeringen utgick verksamheten från att HVB-boendet skulle stå klart till början av sommaren och att vi därmed skulle ha stort antal ensamkommande ungdomar utan sysselsättning under sommaren. Så blev inte fallet med anledning av ett ytterligare fördröjt färdigställande av HVB-byggnaden. Att ha en sommarplanering med AME, hur få ungdomar vi än har inskrivna, kommer dock att prioriteras inför nästa år. En av de ungdomar vi har inskrivna på stödboendet har fått ett extrajobb inom kommunen. De övriga har sökt, men inte fått något jobb och för dem hade vi behövt ha en plan. Detta är en erfarenhet som verksamheten tar med sig inför kommande år.

Under resten av 2017 kommer AME tillsammans med integrationsteamet fortsätta arbetet med att få till fler anställningar med stöd inom kommunen. Eftersom arbetet med feriejobben bland annat resulterat i tydliga arbetsbeskrivningar och utbildade handledare finns det goda möjligheter att använda dessa platser för kommande extratjänster.

Ett ökat samarbete med HR och AME, gällande praktikplatser och anställningar med stöd, vore önskvärt. Liksom även att inom kommunen skapa ett arbetsmarknadsråd med strategiska funktioner som har möjlighet att ta fram nya och kreativa lösningar.

Över hälften av de som avslutas på AME går vidare till egen försörjning genom arbete eller studier vilket visar att insatserna är effektiva.

Utvecklingsmöjligheter finns på punkten "Åter remittent, ej lämplig aktivitet". AME borde kunna identifiera om lämpliga aktiviteter finns för en deltagare innan

deltagaren skrivs in. Genom kartläggning och samtal med remittent kommer eventuellt information kring pågående missbruk fram. Vid trepartsmötet med deltagare och remittent bör även pendlingsmöjligheterna tas upp och redan då ta ställning till om det skulle fungera med pendling från till exempel Töllsjö till Bollebygd. Det är mycket svårt att, med kollektivtrafik, ta sig till Arbetsmarknadsenhetens lokaler i Bollebygd från till exempel Töllsjö.

AME har utvärderat sina aktiviteter och vill på sikt skapa möjlighet till arbetsträning inom AMEs egna verksamhet. Någon form av arbetsuppgifter som kan utföras på plats flera dagar per vecka för att vissa deltagare praktiskt ska kunna få testa uthållighet och arbetsförmåga.

Trygga och goda uppväxtvillkor

Mål 3

Alla elever ska vara behöriga till gymnasieskolan

Insatser

- NT-utveckling har fortsatt i förskolan trots att projekttiden var slut 2016.
- Läslyftet har fortsatt trots att projekttiden var slut 2016. Enheterna har fördjupat sig i moduler som tillhör projektet och som har varit intressanta för pedagogernas kompetensutveckling
- Formativ bedömning för elevernas utvecklande lärande
- Digitalisering för att stödja elevers lärande och följa den nationella IT-strategin
- HELA-projekt - Holistiskt engagerat lärande är ett projekt som finansieras av VGR – Västra Götalandsregionen. I HELA samverkar flera offentliga organisationer från kommun och region med det gemensamma målet att minska den psykiska ohälsan bland barn/ungdomar. Projektet syftar även till att fler ska bli behöriga till gymnasiet efter grundskolan och att antalet avhopp från gymnasiet minskar.

Prognos för måluppfyllelse

Delvis

Uppföljning, utvärdering och analys

Förskola

Tabell 1

	2014	2015	2016
Antal barn/förskollärare	12,0	11,7	12,2
Antal barn/grupp	16,8	16,8	15,8
Antal barn/årsarbetare	5,5	5,3	5,2
Andel förskollärare	46 %	45%	42 %

Enligt forskning är förskolläraren den enskilt viktigaste faktorn för kvalitén i förskolan. Särskilt viktigt är förskollärarens pedagogiska relation med barnen. Relationen anses vara det som har störst effekt på barnens utveckling och lärande på såväl kort som långsikt. Flera studier visar på sambandet mellan hög utbildningsnivå hos personalen och dess förutsättningar att utveckla pedagogiska relationer av hög kvalitet. Forskningen menar att personalens utbildningsnivå är en viktig kvalitetsaspekt i förskolan.¹

Hur förskollärare och barn kommunicerar och interagerar med varandra är viktig för barnens utveckling och lärande. Det finns forskning som visar på ett samband mellan barngruppernas storlek och interaktionen mellan barn och förskollärare. När antalet barn per förskollärare ökar, finns det tendenser som visar på att förskolläraren i större utsträckning har rutinmässig kommunikation med barnen än en kommunikation som är utmanande. Därav kan förskollärare uppleva att många barn i gruppen är ett hinder för att kunna arbeta enligt läroplanens intentioner.²

I Bollebygds förskolor har alla barn mött en undervisning och utbildning som är anpassad till deras erfarenheter, behov och intressen. På förskolorna förekommer det varierade undervisningsmetoder men hela tiden med ett tydligt målfokus utifrån det man har prioriterat. I verksamheten följs barnens lärande upp och det genomförs ständiga förändringar för att åstadkomma ett utvecklat kunnande hos alla barn. För att kunna säkerställa att verksamheten lett till eller mot de förutbestämda målen har alla arbetslag haft ett utgångsläge (nuläge). Det har sedan följts upp med samma metod en eller flera gånger. Här är det flera, som använt sig av barnintervjuer, sociogram och strukturerade observationer. På det sättet finns det tydliga bevis för att det har skett förändringar, som varit önskvärda. Det går att säkerställa att det som har skett gav en förändring.

I avdelningarnas systematiska kvalitetsarbete beskrivs det att pedagogerna lägger stor vikt på de vardagliga situationerna så som på-och avklädning,

¹ En likvärdig förskola för alla barn – innebörder och indikationer, Vetenskapsrådet, 2015

² Stora barngrupper i förskolan relaterat till läroplanens intentioner, Pramling Samuelsson I, Williams P, Sheridan S, Tidskrift for Nordisk barnehageforskning vol 9(7), 28 mars 2015 sid 1-14

matsituationerna med bland annat bestick samt sax. I och med detta får barnen ökad förståelse, nya erfarenheter och ett fortsatt intresse för teknik. De inser även att det kan finnas olika lösningar på ett problem med olika tekniska lösningar. En av avdelningarna har arbetat och undersökt olika påklädningsmöjligheter så som knappar, kardborrband, dragkedja som med hjälp av olika tekniker kan stängas på olika sätt. Pedagogerna kan se en utveckling i barnens förändrande kunnande när det gäller av- och påklädning. Barnen har under terminen fått prova på dessa olika sätt att ta på sig. I lugn och ro har tambursituationen varit ett lärande och utforskande för denna vardagsteknik. I slutet av terminen ser pedagogerna att de yngre barnen knäpper jackan, drar upp dragkedjan samt kan stänga skorna som har kardborrband. Genom att låta barnen i lugn och ro få prova på dessa olika tekniker har det gett möjligheter till ett utvecklat lärande.

Det som tydligt skiljer ut verksamheter med en hög kvalitet från dem med låg kvalitet är den pedagogiska medvetenheten. Utbildningsnivå har betydelse för den pedagogiska medvetenheten hos personalen.³

I forskningsstudier visar det att barngruppernas storlek har viss betydelse för förskolans kvalitet. Framförallt ger färre antal barn i grupperna möjlighet till att skapa och utveckla relationer mellan förskollärare och barn. Att enbart minska gruppernas storlek har i sig inte en positiv effekt på förskolans kvalitet om personalen har förmågan att utnyttja de möjligheter som en hög personaltäthet innebär. Forskningen ger indikationer på att det är för de yngsta barnen som personaltäthet och barngruppernas storlek har störst påverkan.⁴

Mindre barngrupper ökar kvalitén men det kan aldrig jämföras med den kvalitet det innebär att ha förskollärare i gruppen.⁵ Då antalet barn i Bollebygd ökar samtidigt som det är svårt att rekrytera förskollärare så ställer det stora krav på förskolechefen i att planera organisationen så att alla barn får det lärande de har rätt till.

³ En likvärdig förskola för alla barn – innebörder och indikationer, Vetenskapsrådet, 2015

⁴ En likvärdig förskola för alla barn – innebörder och indikationer, Vetenskapsrådet, 2015

⁵ Gruppstorleken är komplex, Orre J U, Förskolan nr 6 2015 sid 33-34

Grundskola

Resultat årskurs 6

Tabell 2

Skola/Klass	Meritpoäng
Bollebygdskolan 6A	219,6
Bollebygdskolan 6B	222,8
Töllsjöskolan 6	213
Örelundskolan 6	223,9

Meritpoäng för årskurs 6 i Bollebygds kommun är 219,8

Vid en snabb överblick av betygen på klassnivå kan konstateras att det är ämnena hem- och konsumentkunskap, musik och slöjd som det är svårt att få betyget A. Intressant är att dessa ämnen undervisas av lärare från kommunens högstadium. Här behövs en djupare analys och diskussion under hösten för att förstå frågan.

Tabell 3 Skillnad mellan betyg och nationella prov

	Svenska			Matematik			Engelska					
	Antal elever med provbetyg och slutbetyg	Andel (%) elever med lägre, lika eller högre slutbetyg än provbetyget		Antal elever med provbetyg och slutbetyg	Andel (%) elever med lägre, lika eller högre slutbetyg än provbetyget		Antal elever med provbetyg och slutbetyg	Andel (%) elever med lägre, lika eller högre slutbetyg än provbetyget				
		Lägre	Lika		Högre	Lägre		Lika	Högre	Lägre	Lika	Högre
Bollebygd kommun åk 6		4	91	6		9	64	27		2	94	4

De nationella proven har framför allt en summativ funktion. Det betyder att de ska fungera som en avstämningspunkt i slutet av en årskurs eller en kurs och visa vilka kvaliteter eleven har i sina kunskaper i de ämnen/kurser där proven genomförs. De nationella proven kan även användas som en del i den bedömning för lärande som är en del av undervisningen. Provresultaten ger god information om vilka kunskaper som utgör styrkor och vilka kunskaper som eleven genom undervisningen behöver utveckla mer. På så sätt fyller proven även en formativ funktion. Proven ger även en bild av hur undervisningen har fungerat, vilket i sin tur kan ge uppslag till hur undervisningen kan utvecklas.

I en jämförelse med skillnaden mellan betyg och nationella prov i årskurs 9 (tabell 6) kan konstateras att lärarna i svenska och engelska följer resultaten på proven i årskurs 6. I ämnet matematik är en betydligt högre skillnad men jämförelsevis med resultaten i årskurs 9.

Resultat årskurs 9

Tabell 4

Klass	Meritpoäng
Bollebygdskolan 9A	235,2
Bollebygdskolan 9B	210,5
Bollebygdskolan 9C	242,2
Bollebygdskolan 9D	228,2

Meritpoäng för årskurs 9 i Bollebygds kommun är 229

Tabell 4

Ämne	Saknar betyg/F		Betyg A	
	Flickor	Pojkar	Flickor	Pojkar
Bild	1	0	37	10
Biologi	2	2	2	1
Engelska	1	6	8	3
Fysik	3	2	2	1
Geografi	2	2	4	3
Historia	2	3	6	8
Hem- och konsumentkunskap	3	3	9	4
Idrott och hälsa	4	2	15	10
Kemi	3	4	2	1
Moderna språk	1	2	5	6
Matematik	5	3	4	4
Musik	4	4	5	2

Religionskunskap	4	1	8	6
Samhällskunskap	4	1	8	6
Slöjd	1	2	13	6
Svenska	5	3	10	0
Teknik	3	4	3	2

Övriga ämnen att kommentera är modersmål, som en elev har läst och fått betyg i. De 11 elever som har läst svenska som andraspråk har samtliga fått E i betyg. En elev har läst enligt grundsärskolans kursplaner och fått betyg i ämnena engelska, idrott och hälsa, matematik, musik, NO, SO, svenska och teknik.

Tabell 5, Bakgrundsfaktorer

År	Kommun	Skolenhet	Huvudman	Bakgrundsinformation					Andel (%) som uppnått kunskapskraven			Genomsnittligt meritvärde		
				Föräldrarnas genomsnittliga utbildningsnivå	Andel (%) nyinvandrade	Andel (%) födda utomlands	Andel (%) med utländsk bakgrund	Andel (%) pojkar	Faktiskt värde (F)	Modellberäknat värde (B)	Residual (R=F-B)	Faktiskt värde (F)	Modellberäknat värde (B)	Residual (R=F-B)
2013	Bollebygd	Bollebygdskolan 7-9	Kom.	2,31	3	-	-	54	82	79	3	214	217	-3
2014	Bollebygd	Bollebygdskolan 7-9	Kom.	2,29	7	-	-	55	73	75	-2	209	213	-4
2015	Bollebygd	Bollebygdskolan 7-9	Kom.	2,17	0	-	-	59	85	79	6	226	222	4
2016	Bollebygd	Bollebygdskolan 7-9	Kom.	2,21	2	-	-	56	81	78	3	233	226	7

Enligt Skolinspektionens kvalitetsgranskning 2017⁶ finns det ett fortsatt starkt samband mellan elevernas socioekonomiska bakgrund och deras studieresultat. Framförallt är det föräldrarnas utbildningsbakgrund⁷ och elevernas migrationsbakgrund som samvarierar med elevernas betygsresultat. Föräldrarnas utbildningsnivå har emellertid ungefär dubbelt så stort förklaringsvärde som utländsk bakgrund och är sålunda den faktor som starkast samvarierar med betygsutfallen. Forskning har visat på ett tämligen stabilt samband mellan elevprestationer och föräldrars utbildningsnivå.

⁶ Lärarresurser – att verka för likvärdighet i utbildningen, Skolinspektionen, 2017

⁷ Genomsnittlig utbildningsnivå. Föräldrarnas högsta utbildningsnivå delas in i tre nivåer och poängsatts enligt genomgången folkskola/grundskola (1 poäng) genomgången gymnasial utbildning (2 poäng) eftergymnasial utbildning (3 poäng)

Varje elevs genomsnittliga utbildningsnivå baseras på båda alternativt en förälder.

Av undervisningsrelaterade faktorer lyfter forskningen fram läraren som den enskilt viktigaste faktorn för elevernas studieresultat. Enligt Skolverket pekar mycket på att lärarnas formella kvalifikationer, som pedagogisk utbildning och ämnesutbildning, är nödvändiga om än inte tillräckliga förutsättningar för en god kunskapsutveckling hos eleverna. Även lärarens yrkeserfarenhet är positivt relaterat till elevernas resultat. Enligt Håkansson och Sundbergs⁸ kunskapsöversikt är lärarnas kompetens, förmåga och engagemang centrala faktorer som i hög grad påverkar elevernas resultat.

Det rådande pedagogiska klimatet på skolan och lärarnas arbetsmiljö påverkar i hög grad lärarens förutsättningar att utföra sitt uppdrag. Dessa faktorer kan inte den enskilda läraren råda över. Rektorns funktion på skolan är därför central.

Rektorns kompetens är viktig för att skapa ett positivt klimat på skolan och att som pedagogisk ledare utveckla undervisningens kvalitet.

Tabell 6. Skillnad mellan betyg och nationella prov

	Svenska			Matematik			Engelska					
	Antal elever med provbetyg och slutbetyg	Andel (%) elever med lägre, lika eller högre slutbetyg än provbetyget			Antal elever med provbetyg och slutbetyg	Andel (%) elever med lägre, lika eller högre slutbetyg än provbetyget			Antal elever med provbetyg och slutbetyg	Andel (%) elever med lägre, lika eller högre slutbetyg än provbetyget		
		Lägre	Lika	Högre		Lägre	Lika	Högre		Lägre	Lika	Högre
Bollebygdskolan åk 9		2,2	59,1	38,7		1,8	56	42,2		18,1	70,5	11,4

	Svenska som andraspråk			Fysik			Historia					
	Antal elever med provbetyg och slutbetyg	Andel (%) elever med lägre, lika eller högre slutbetyg än provbetyget			Antal elever med provbetyg och slutbetyg	Andel (%) elever med lägre, lika eller högre slutbetyg än provbetyget			Antal elever med provbetyg och slutbetyg	Andel (%) elever med lägre, lika eller högre slutbetyg än provbetyget		
		Lägre	Lika	Högre		Lägre	Lika	Högre		Lägre	Lika	Högre
Bollebygdskolan åk 9			100			10,2	63,9	25,9		1,9	58,3	39,8

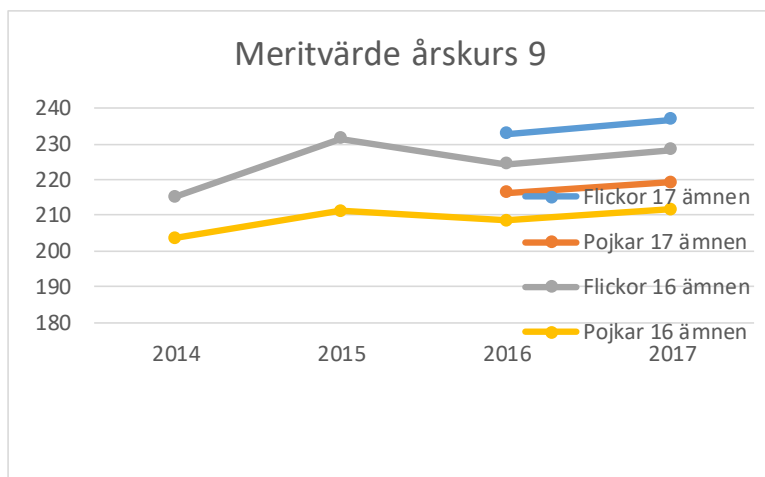
Samtliga lärare på Bollebygdskolan har beviljats den nationella satsningen *Matematiklyftet* med start hösten 2017.

⁸ Håkansson och Sundberg (2012)

Under året har ett speciellt fokus legat på nyanländas lärande. Rapporten har synliggjort de styrkor och svagheter som finns i kommunen inom området. Där har även resultaten på individnivå synliggjorts. Se kvalitetsrapport Nyanländas lärande BON 2017/166

Andelen behöriga elever till yrkesprogrammen är för läsåret 90 %. För att en elev ska bara behörig till ett yrkesprogram krävs godkänt betyg i ämnena svenska/svenska som andraspråk, engelska och matematik samt godkänt betyg i ytterligare fem ämnen, det vill säga totalt åtta. Motsvarande behörighet var 2015, 92 % och 2016, 82 %.

Bollebygds kommun har 13 elever som under hösten går på Introduktionsprogrammen. Sex av dessa saknar behörighet då de är nyanlända. Övriga är elever som av någon anledning inte nått målen i ämnen för behörighet. Bollebygds kommun har en beredskap för att ta emot de elever som "hämtas hem" från andra kommuner där de varit placerade sedan de anlänt till landet, men är kommunens ansvar. Gruppens antal kan alltså öka under läsåret.

Förstelärare

För att nå framgång med förstelärares uppdrag har Bollebygds kommun varit tydlig i utformningen och anpassat efter lokala behov. Utvecklingsområden har identifierats i det systematiska kvalitetsarbetet. Huvudmannen har ansvarat för att tillsätta förstelärare, utformat uppdraget och säkerställt att det genomförs. Huvudmannen har även avgjort var tjänsten ska finnas.

Rektor ansvarar för det pedagogiska ledarskapet på skola. Det är hen som leder förstelärares uppdrag. Det kan innebära att planera, organisera och leda utvecklingsprocesser som berör flera eller all personal på skolan. Rektor ser också till att en tydlig ansvarsfördelning finns mellan rektor och förstelärare.

Försteläraren i Bollebygds kommun medverkar till att:

- Stärka lärares förmåga att använda varandra som resurser i undervisningen.
- Stödja lärare att förankra undervisningen i forskning och beprövad erfarenhet.
- Främja en mer likvärdig undervisning.
- Skapa förutsättningar för lärare att gemensamt utveckla sin egen praktik.
- Lärare tillsammans driver sin egen professionsutveckling.

Förskoleklass

Efter en lång process och diskussion i Bollebygds kommun har man från läsåret 2017/2018 infört att undervisning i förskoleklass bedrivs under fem dagar. Detta

för att skapa en kontinuitet för eleverna och lärandet samt att organisationen tillåter en lärare och en förskollärare i varje klass.

I förskoleklassen har Bollebygds kommun valt att arbeta med Bornholmsmodellen och där lyfta ut delarna bokavstämningskännedom och läsning för jämförelse. De elever som inte klarat screeningen helt tillfredsställande följs upp i årskurs 1. Några av eleverna bedöms vara i behov av extra insatser såsom intensivträning.

I matematik används muntlig taluppfattning från bedömningsstödet i matematik för årskurs 1. De elever som inte klarat screeningen helt tillfredsställande följs upp under årskurs 1. Här är det svårt att dra slutsatser om hur många av eleverna som kommer att behöva extra insatser såsom intensivträning eftersom screeningmaterialet är för årskurs 1. Dock är det ett resultat att utgå ifrån vid framtida planering.

Fritidshem

”Fritidshem i fokus” är en gemensam satsning av kommunerna i Bollebygd, Herrljunga, Mark, Svenljunga, Tranemo och Ulricehamn. Det finns behov av att stödja det systematiska kvalitetsarbetet på fritidshemmen i kommunerna. Satsningen innebär gemensamma föreläsningar och uppföljning i respektive hemkommun. Fritidshem i fokus stäcker sig till 2018 och avslutas med en spridningskonferens där goda exempel från våra fritidshem delas. Under vårterminen 2017 hölls en gemensam föreläsning med Ann S Pihlgren som hade en heldag utifrån:

- Fritidshemmets uppdrag i läroplanen – förtydligande, tolkning och implementering
- Fritidshemmet som stöd för skolans lärande - vad innebär det?
- Hur ska begreppet utbildning tolkas i fritidshemsverksamheten?
- Hur kan det informella lärandet utvecklas och ske i samverkan med skolans undervisning?
- Vilka risker finns med fritidshemmets lärandeuppdrag?
- Kvalitetsuppföljning och utvärdering av verksamheten – vägar för ständig utveckling

	Bollebygds kommun			Riket		
	2014	2015	2016	2014	2015	2016
Antal barn/pedagog	12,9	15,1	13,5	13	12,8	12,5
Antal barn/avdelning	35,2	30,9	32,2	41,1	40,9	40,3
Antal barn/årsarbetare	24,2	25	23	21,3	21,4	21,2
Andel pedagoger med högskoleutbildning	41	41	49	54	50	45

Differensen mellan antal barn per pedagog och antal barn per årsarbetare visar på att vi har en stor andel som arbetar deltid i våra fritidshem.

Elevhälsa

Under året har nya rutiner och ett nytt arbetssätt tagits fram för att öka samverkan kring vårt förebyggande och hälsofrämjande arbete med syftet att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. Elevhälsa erbjuder konsultation för de lärare som behöver. En ny skolkurator har anställts inför läsåret 2017/2018 samt en elevcoach som har sitt uppdrag på Bollebygds skolan 7-9. Uppdraget innebär att arbeta med integration och med de elever som har stor frånvaro.

Bollebygds kommun har valt att ansöka om projektet Plug Innan – Tidiga insatser. Förutsättningarna för att en elev ska slutföra gymnasiet läggs redan i grundskolan. Projektet Plug Innan ska hjälpa skolor att utveckla och systematisera sitt arbete med elever som visar tecken på hög frånvaro i årskurs 5-9. Det långsiktiga målet är att fler elever i Västra Götaland ska bli behöriga till och slutföra gymnasiet.

Bollebygds kommun har valt att ingå i den statliga satsningen *Specialpedagogik för lärande*. Samtliga grundskolor deltar och insatsen startar hösten 2017.

Digitalisering

I Bollebygds kommun är vi övertygade om att digitaliseringen i förskola och skola har gynnsam inverkan på elevers resultat och barnens lärande. Denna strategi blir

ett viktigt verktyg i det fortsatta utvecklingsarbetet för våra barn och elever att möta såväl dagens som framtidens utmaningar med kunskap, med god digital kompetens och med tilltro till egna och andras förmågor.

För att nyttja digitaliseringens potential för ökad måluppfyllelse och likvärdighet i förskolor och skolor i Bollebygds kommun behöver förvaltningens olika nivåer medverka och samarbeta. Huvudmannen har tagit fram en IT-strategi, som tydliggör vilka förväntningar, som ställs på de olika nivåerna för att nå samsyn och utveckling inom skola och förskola.

Försteläraren i förskolan har genomfört föreläsning för all personal i förskolan samt genomfört workshop med alla arbetslag med fokus på datalogiskt tänkande och analog programmering. Det har lett till att undervisning i förskolan har fått nya inslag och barnens kunnande kring digitalisering ökar och får ny betydelse.

KU-dagen under hösten 2017 kommer att innehålla workshops för samtlig personal inom skola och förskola. Där finns möjlighet att välja utifrån de behov man har för den egna kompetensen.

Se även 6.2.1

Skolbibliotek

Bollebygds kommuns skolbibliotek bidrar aktivt och engagerat till elevernas språkutveckling, läsförmåga och lärande av informationskompetens. En av skolbibliotekarierna har deltagit i framtagandet av filmer till en av modulerna till Skolverkets läslyft.

Samverkan mellan lärare och utbildad skolbibliotekarie bidrar till detta.

Skolbibliotekarierna har legitimitet i skolan och har ett stöd från rektorer.

Kommunens skolbibliotek är relevant för ändamålet utifrån elevgruppernas behov.

Under hösten 2017 flyttar skolbiblioteket på Bollebygds skolan in i nya lokaler där även ett Makerspace byggs upp.

Skolbiblioteket har en viktig roll i skolans arbete med att utveckla elevernas läs- och skrivförmåga. Det finns ett väl etablerat samarbete mellan skolbibliotek och

skola i detta. Det är betydelsefullt att skolbiblioteket har en central placering i skolan samt är tillgängligt för eleverna under hela skoldagen.

Resursfördelning

Bildning- och omsorgsnämnden fattade inför 2017 beslut om en ny resursfördelningsmodell för förskola, grundskola och förskoleklass samt fritidshem. Modellen bygger på att resurser fördelas till de olika skol- och förskoleenheter utifrån flera olika parametrar:

- föräldrars utbildningsbakgrund
- andel nyanlända barn/elever
- barnens ålder och vistelsetid i förskolan, timplanen i grundskola samt ålder i fritidshemmet

Resursfördelningen innebär en fördelning för att ge alla barn och elever i Bollebygds kommuns förskolor och skolor likvärdiga förutsättningar att lyckas. Varje rektor och förskolechef gör fördelning av resurserna på skolorna och förskolorna samt ansvarar för den inre organisationen med syfte att ge varje individ det stöd och lärande som just denne behöver.

Ensamkommande barn

För målgruppen ensamkommande barn och unga är utbildning en viktig faktor för att på sikt kunna leva ett självständigt vuxenliv. En bra utbildningsbakgrund är en investering som breddar möjligheterna för målgruppen att på sikt komma ut i arbetslivet och bli självförsörjande. Inom verksamhet för enheten Boende EKB fokuserar vi på att ge barn och unga det stöd de är i behov av för att kunna tillägna sig kunskaper som krävs för att klara av skolgången. Verksamheten har ett nära samarbete med skolan och följer upp varje individs skolsituation samt anpassar stödet efter den enskildes behov.

Mål 4

Barnens trygghet i skolan ska öka

Insatser

- Insatser med elevernas språkbruk, deras trygghet och gruppindelning samt det sociala samspelet. Det är alltid läraren som bestämmer placering i klassrummet och delar in elever i grupper. Lärarna är medvetna om betydelsen av att skapa relationer och ha en lugn atmosfär.
- Förebyggande arbete med stöd av elevhälsan samt tydlig struktur på lektionerna.
- Bra rutiner vid kränkningar eller när elever blir utsatta på något sätt. Här har likabehandlingsgruppen en stor betydelse. Eleverna är delaktiga i framtagandet av trivselregler i början av varje läsår. Man talar löpande om trivselreglerna, vilka kan revideras om man lyfter något i elevrådet.

Prognos för måluppfyllelse

Målet kommer inte att uppnås

Uppföljning, utvärdering och analys

Tabell 8. Skolinspektionens elevenkät, årskurs 5 i Bollebygds kommun 2017

	Medel- värde	Stämmer helt och hållet		Stämmer ganska bra		Stämmer ganska dåligt		Stämmer inte alls		Vet ej	
		Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel
I min skola finns det elever som jag är rädd för	8,0	-	-	8	9	10	11	64	69	-	-
I min skola finns det personal som jag är rädd för	8,0	-	-	-	-	6	6	79	85	-	-
Jag känner mig trygg i skolan	7,5	72	77	16	17	-	-	-	-	-	-

Ovanstående är resultatet från Töllsjöskolan och Örelundskolan. Uppgifterna kompletteras i årsrapporten.

Tabell 9. Skolinspektionens elevenkät, årskurs 9 i Bollebygds kommun 2017

	Medel- värde	Stämmer helt och hållet		Stämmer ganska bra		Stämmer ganska dåligt		Stämmer inte alls		Vet ej	
		Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel
I min skola finns det elever som jag är rädd för	8,3	9	8			15	14	73	69		
I min skola finns det personal som	8,0	5	5	10	9	25	24	60	57	6	6

jag är rädd för											
Jag känner mig trygg i skolan	8,0	57	54	33	31	8	8				

Tabell 10. Resultat medelvärden 2017

	I min skola finns de elever som jag är rädd för (-)*	I min skola finns det vuxna som jag är rädd för (-)*	Jag känner mig trygg i skolan
Bollebygdskolan åk 5	7,8	7,9	7,2
Töllsjöskolan åk 5	8,0	8,8	7,3
Örelundskolan åk 5	8,8	7,7	9,0
Riket åk 5	8,1	8,8	8,3
Bollebygdskolan åk 9	8,3	8,0	8,0
Riket åk 9	8,0	8,1	7,7

* Ett högt medelvärde indikerar en positiv uppfattning.

Årskurs 5

Tittar man på Skolinspektionens fördelning av svaren mellan pojkar och flickor är det ingen skillnad på de första två påståendena. Däremot skiljer det sig en del på det tredje. Där är medelvärdet för flickor 8,0 medan för pojkar 7,3. Det betyder att pojkar upplever sig mer otrygga i skolan. Det kan bekräftas om vi tittar på könsfördelningen bland anmälningarna gällande kränkningar. 11 av 63 anmälningar, om kränkning till huvudmannen under vårterminen 2017, gäller flickor.

Årskurs 9

Det är viktigt att fortsätta arbetet kontinuerligt så att skolan upprätthåller den trivsel och trygghet som detta ger. Utifrån att eleverna tycker att det har varit otryggt i duschrummen har skärmar satts upp och bås har byggts i omklädningsrummen. Trygghetskartläggning görs under hösten.

Åldrande med livskvalitet

Mål 5

Göra det möjligt för våra omsorgstagare att tillsammans få leva ett självständigt liv i sin egna valda miljö

Insatser

Hösten 2016 genomfördes en värdegrundsutbildning för samtliga medarbetare inom äldreomsorg och funktionsnedsättning. Två värdegrundsledare per enhet utbildades. De ska fungera som samtalsledare för enhetsöverskridande reflektionsgrupper.

Under våren 2017 startade enheterna dessa träffar i reflektionsgrupper vilka är inplanerade en gång per månad. Personalen får här möjlighet att diskutera dilemman och svårigheter i vardagen utifrån ett värdegrundbaserat perspektiv.

Värdegrundsledarna medverkar tillsammans med Silviasköterskor i framtagandet av en lokal handlingsplan utifrån nationella riktlinjer för demensomvårdnad. Den kommer att vara ett underlag för det fortsatta kvalitetsutvecklingsarbetet på enheten. Fokus under våren har varit utevistelse, minnesträning, rytm och rörelse samt kulturell gemenskap.

Under året har verksamheten startat dagverksamhet anpassad för personer med lätt till medelsvår demenssjukdom i syfte att erbjuda gemenskap och aktiviteter. Det här ger möjlighet till ökad livskvalitet genom meningsfull vardag och en hälsofrämjande dygnsrytm. En omvårdnadspersonal från varje våning medverkar utifrån ett växlande schema.

Alla brukaren som vill ha en genomförandeplan får det och får då tillsammans med personal upprätta densamma. Alla genomförandeplaner som är upprättade ska vara aktuella och undertecknade av brukaren.

En Silviasköterska med speciellt ansvar för anhörigforum i studiecirkelform har haft tre grupper med fem träffar under en tre-månaders period. Hon kommer fortsätta enligt samma koncept under vinter 2017 och under våren 2018.

Prognos för måluppfyllelse

Under året har socialstyrelsen genomfört enkätundersökning. Resultatet av dessa är ännu inte presenterade vilket gör det svårt att uppskatta måluppfyllelse.

Det går inte att på ett tydligt sätt mäta den enskildes delaktighet i upprättandet av genomförandeplanen. Kvalitativa mätningar har emellertid utförts.

Uppföljning, utvärdering och analys

Enheten skulle kunna arbeta för att öka informationen till brukarna om hur verksamheten planeras, samt även informera om vilka insatser brukaren kan påverka. Enheten skulle även kunna fokusera mer på hur vi arbetar med nya brukare, genomförandeplaner, teamträffar och kontaktpersonernas uppdrag.

Hållbar livsmiljö

Mål 6

Biblioteket ska utvecklas till en kulturmötesplats

Insatser

Utvecklingen av att skapa en bredare mötesplats av huvudbiblioteket, dess rum och utemiljö har under första halvåret handlat om processarbete att ta fram en ny biblioteksplan samt skapa utrymme för nya grupper att ha sin mötesplats i biblioteket. Biblioteksplanen presenteras under hösten 2017.

Som ovan nämnts har halvåret till stor del handlat om att bereda plats för pensionärsorganisationernas verksamheter men även möjlighet för expeditjonsarbete för dem. Under våren har vi berett ett rum i källaren där PRO har möjlighet att ha sin kontaktverksamhet. I ett första skede erbjöds ett rum på andra våningen men eftersom det skulle delas med flera aktörer och inte var speciellt

tillgängligt så fick vi tänka om och ta processen en vända till. PRO hoppas att under hösten kunna starta upp sin kontaktverksamhet i den nya lokalen.

På bibliotekets övervåning (samlingsal) är det aktiviteter alla dagar i veckan allt från barnaktiviteter, målarkurs, teatergrupp och stickcafé för pensionärer och yoga ett par ggr i veckan.

I bibliotekets galleri, Galleri Odinslund, som drivs i samarbete med Bollebygds kulturförening har det hela våren pågått utställningar, allt från elevarbeten till mer etablerade konstnärer.

Biblioteket har många trogna låntagare och besökare som t.o.m. dagligen besöker biblioteket, det uppstår ofta många spontana och långa diskussioner om olika samhällsämnen bland de som besöker. Det finns också grupper/studenter som besöker för att studera, en möjlighet som vi ser behöver utvecklas och göras bättre.

För barn och ungdomsgruppen har vi haft flera lovarrangemang för att stimulera läslusten och tipsa om böcker, även en del workshops och skivrarverkstäder har ordnats under våren.

Sommarboken genomfördes som en del av sommarlovsprogrammet för barn 6-15 år.

Utescenen och biblioteksparken är en fin oas som besöks av många människor och där vi försöker skapa en god trivsel och möjlighet till olika möten. Som nämndes ovan saknas medel för att kunna utöka möjligheten till fler kvalitativa kulturarrangemang. Det som genomförs i parken och på scenen handlar oftast om ideella eller andra utomstående aktörer som gör arrangemang.

De grupper som har upptäckt parken och dess potential är framförallt skola/förskola, Bollegården och område funktionsnedsättning men också emellanåt ett och annat föreningsarrangemang. Nu senast var det Bollebygds Pridefestival som startade sitt tåg i parken.

Under våren har det också planerats för Sjuhärads ljudkonstrunda där en ljudinstallation kommer att ha sin plats i parken. Ljudutställningen kommer pågå under perioden september-oktober.

Prognos för måluppfyllelse

Målet kommer att uppnått

Uppföljning, utvärdering och analys

Uppföljning sker i årsrapporten i enlighet med verksamhetsplanen

2.2 Bildnings- och omsorgsnämndens egna mål

Nämnden har inte antagit några egna mål för 2017.

2.3 Kommunfullmäktiges mål för god ekonomisk hushållning

Mål 7

Sjukfrånvaron ska minska

Insatser

Ett främjande och förebyggande arbete pågår ute på enheterna utifrån föreskriften om organisatorisk och social arbetsmiljö (AFS 2015:4), främst gällande arbetsbelastning och kränkande särbehandling. Enheterna har kommit olika långt i detta arbete, men samtliga grupper beräknas vara klara med detta arbete senast vid årsskiftet.

Förvaltningen arbetar med kontinuerlig kompetensutveckling för såväl chefer som medarbetare. En uppföljning av den kommungemensamma ledarutvecklingsinsats som genomfördes 2016 är planerad till mitten av september. Majoriteten av förvaltningens chefer skyddsombud har gått en grundläggande arbetsmiljöutbildning under perioden, och de chefer och skyddsombud som ännu inte har gått utbildningen erbjuds möjlighet att göra det under hösten. För mer information om de insatser som har genomförts i förvaltningen inom ledarutveckling och medarbetarutveckling under perioden, se avsnitt 5.2.

I maj skickades medarbetarenkäten ut till kommunens medarbetare, och resultatet väntas vara cheferna tillhanda i mitten av september. Då inleds den fas i processen där chef tillsammans med arbetsgruppen gemensamt analyserar resultatet och utifrån det planerar och genomför relevanta åtgärder för att utveckla och förbättra arbetsmiljön.

Vid sjukskrivning eftersträvar ansvarig chef att kontinuerligt hålla kontakten med medarbetaren för att möjliggöra en så snabb och smidig återgång i arbete som möjligt. Förvaltningens chefer arbetar aktivt med samtal vid upprepad sjukfrånvaro och med rehabiliteringsåtgärder då medarbetare är i behov av detta.

Hälsoinventering har genomförts inom delar av förvaltningen med stöd av HR-specialist.

Överlag har arbetet med att fokusera på friskfaktorer för att främja hälsa och förebygga ohälsa utvecklats i förvaltningen. Bland annat kring rolltydlighet, balans mellan krav och resurser, kommunikation, socialt stöd och hur arbetet är organiserat. På vissa enheter förändras mötesformerna för att i högre grad skapa förutsättningar för att öka medarbetarnas inflytande och delaktighet.

Förvaltningens chefer påminner också regelbundet medarbetarna om att nyttja friskvårdsbidraget, Medarbetarstöd och de andra hälsofrämjande förmåner som kommunen erbjuder.

Här följer ett urval av aktiviteter som har genomförts inom olika delar av förvaltningen under perioden:

- Kommunens förskolor har vid tidigare undersökningar av arbetsmiljön fått signaler om höga ljudnivåer, och ett arbete med att kartlägga, analysera och åtgärda problemen pågår.
- Arbetet med kontinuerlig handledning inom område funktionsnedsättning fortsätter, och inom daglig verksamhet har fokus under perioden handlat om att öka kunskapen kring arbetssätt gällande personer med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar. Genom att skapa trygghet och fördjupad förståelse för uppdraget kan ohälsa förebyggas. Samarbetet mellan enheterna inom område funktionsnedsättning har utvecklats under perioden.
- Inom äldreomsorgen fortsätter arbetet med att utveckla bemanningsplaneringen för att på bästa möjliga sätt täcka verksamhetens behov, och bemanning och schemaläggning ses som ett centralt område i arbetet med att skapa en god arbetsmiljö.

- På Töllsjöskolan och Örelundskolan pågår ett utvecklingsarbete i samarbete med Elevhälsan. Det är ett långsiktigt arbete för att skapa hållbara team för att på bästa sätt kunna möta elevernas behov. Arbetssättet bygger på stor delaktighet från personalen, kollegialt samarbete och löpande kompetensutveckling tillhandahålls, exempelvis i form av läsecirklar.

Prognos för måluppfyllelse

Förvaltningen prognosticerar att målet kommer att uppnås.

Uppföljning, utvärdering och analys

Förvaltningens totala sjukfrånvaro uppgår per den 31 augusti till 6,5 procent. Vid samma tidpunkt 2016 var sjukfrånvaron 8,8 procent, för att vid årets slut landa på 8,4 procent. Förvaltningens sjukfrånvaro har alltså minskat med 1,9 procentenheter under perioden, och även om en viss ökning av sjukfrånvaron förväntas ske under hösten kopplad till förkylningar och annat som hör säsongen till, beräknar förvaltningen att måluppfyllelse kommer att nås.

En förklaring till minskningen är att måltids- och lokalvårdsverksamheterna lämnade förvaltningen vid årsskiftet. Måltids- och lokalvårdsverksamhetens totala sjukfrånvaro var 8,8 procent för helåret 2016.

Både kvinnor och män står för minskningen totalt sett i förvaltningen, dock ökar sjukfrånvaron för gruppen kvinnor upp till 29 år. En annan grupp som inte har bidragit till de minskade sjuktalen är män över 50 år, där sjukfrånvaron är relativt konstant.

Långtidssjukfrånvaron (sjukfrånvaro längre än 60 dagar) minskar jämfört med helåret 2016, från 47,7 procent till 34,2 procent. Totalt har 60 personer i förvaltningen haft en sjukskrivning som har varat längre tid än 60 dagar under perioden, och 21 av dessa personer är fortsatt sjukskrivna. Av de som är fortsatt sjukskrivna är 11 frånvarande från arbetet på heltid, övriga är åter i arbete på deltid.

För Område funktionsnedsättning minskar den totala sjukfrånvaron, från 7,8 procent för helåret 2016 till 6,5 procent vid den aktuella mätningen. Inom funktionsnedsättning har antalet chefer ökat de senaste åren i takt med att verksamheten har vuxit, vilket har förbättrat förutsättningarna för ett nära ledarskap.

Såväl hemtjänst/korttid samt hemsjukvård och äldreboende med inriktning på demens minskar sjukfrånvaron jämfört med 2016. Minskningen för demensboendet och hemsjukvården är anmärkningsvärd, från 13,1 procent 2016 till 4,7 vid mätningen i april 2017. En ökning har dock skett sedan dess, och aktuell siffra är 6,3 procent, men det innebär ändå en halvering av sjukfrånvaron jämfört med 2016. Minskningen förklaras till stor del av ett mycket aktivt rehabiliteringsarbete med tyngdpunkt på de långa sjukskrivningarna, samt en satsning för att främja god social arbetsmiljö, ett arbete som inleddes under 2016 och som utvecklas löpande. Äldreboendet med inriktning på somatik har fortsatt en hög sjukfrånvaro, 13,8 procent per augusti, att jämföra med 12,9 procent för 2016.

Chefer inom äldreomsorg och funktionsnedsättning framhåller arbetsmiljöutbildningen som ett gott stöd som har gett arbetsmiljöfrågorna ett lyft, och många skyddsombud i förvaltningen har uttalat sig mycket positivt om den partsgemensamma utbildningen som har genomförts under perioden. Inom äldreomsorgen planeras ett fortsatt och fördjupat arbete för att minska risken för otydlighet och spretighet i det pågående systematiska arbetsmiljöarbetet.

IFO har tidigare brottats både med hög personalomsättning samt hög sjukfrånvaro. Flertalet åtgärder har genomförts, bland annat flera förbättringar av den sociala och organisatoriska arbetsmiljön, och satsningar på det nära ledarskapet. Vid mätningen i augusti 2016 hade verksamhetsområdet en sjukfrånvaro på 12,0 procent, en siffra som vid årsskiftet hade minskat till 9,8 procent, och som per augusti 2017 är nere 5,5 procent.

Samtliga enheter inom skolan har vid mätningen i augusti en sjukfrånvaro som understiger 4 procent, och Bollebygdskolan 7-9 har lyckats stabilisera sjukfrånvaron på en nivå under 3 procent över tid.

Inom de tre förskoleområdena ligger spannet vid årets augustimätning mellan 7,7 och 9,6 procents sjukfrånvaro.

Flera av förvaltningens chefer har fortsatt haft en utmaning i att bemanna sina verksamheter, och problemet har varit som störst inom förskolan, äldreomsorgen och Område funktionsnedsättning. Inom förskolan har svårigheterna att hitta vikarier varit mycket stora i perioder, och i kombination med att kommunens förskolor sedan tidigare haft svårt att rekrytera den kompetens som verksamheten ställer krav på har situationen ibland blivit tuff för den ordinarie personalen. Tydliga prioriteringar har då behövt göras, där arbetsuppgifter som är viktiga ändå tvingas prioriteras bort helt eller senareläggas. I verksamheter där barn/elever/brukare riskerar att drabbas då personal saknas och prioriteringar blir nödvändiga för att bemanningsresurserna inte räcker det innebär det en förhöjd risk att personalen räddar upp situationen genom att arbeta mer än vad som förväntas av dem för att undvika att kvaliteten i verksamheten försämras. Därmed finns en risk att arbetsbelastningen blir ohälsosam och på sikt kan leda till ohälsa för enskilda medarbetare. Prioritering inom dessa verksamheter ställer därför särskilt höga krav på cheferna. Det finns samtidigt ett antal chefer i förvaltningen som har upplevt en hög arbetsbelastning under perioden, vilket påverkar förutsättningarna för ett närvarande ledarskap med möjlighet att lyssna, stödja, prioritera och fånga upp de medarbetare som riskerar att gå in i ohälsa. Särskilt i de mer personaltäta verksamheterna finns det en risk att förvaltningens chefer upplever att de inte räcker till, och att medarbetare inte kan få det stöd de behöver.

2.4 Sammanställning prognos för måluppfyllelse

Tabell 11 Sammanställning av måluppfyllelse

Mål		Prognosen är att målet kommer att:		
		uppnås	delvis uppnås	inte uppnås
1	Kommunen ska erbjuda fler	X		

	funktionsnedsatta praktik eller arbete			
2	Skapa möjligheter till sysselsättning för personer som står långt från arbetsmarknaden	X		
3	Alla elever ska vara behöriga till gymnasieskolan		X	
4	Barnens trygghet i skolan ska öka			X
5	Göra det möjligt för våra omsorgstagare att tillsammans få leva ett självständigt liv i sin egna valda miljö		X	
6	Biblioteket ska utvecklas till en kulturmötesplats		X	
7	Sjukfrånvaron ska minska	X		
Summa		4	3	1

2.5 Nyckeltal

Tabell 12. Nyckeltal

Nyckeltal	2014	2015	2016	2017	Grön	Gul	Röd
Barnbokslån i kommunala bibliotek, antal/barn 0-17 år	19	18	15		>17	14-17	<14
Meritvärde i år 9, lägeskommun, genomsnitt 17 ämnen		226,3	233,0		>218	211-217	<212
Gymnasieelever med examen eller studiebevis inom 4 år, hemkommun, andel (%)		84,6 %	80		>81 %	78-80	<77 %
Invånare 16-64 år som är arbetslösa el. i konjunkturberoende program, andel	4,8 %	4,1	3,3		< 5,1 %	5,2-6,0	>6,0 %
Utförda och dokumenterade smärtskattningar med validerat instrument sista levnadsveckan	57,9%	72,2%	72,7%	77,8 %	> 90 %	76- 89%	<75 %
Elever som deltar i musik- eller kulturskola som andel av invånare 7-15 år, (%)	13 %	13 %	11 %		>25 %	16-24	<15 %
Anställda i förskolan, andel (%) årsarbetare med förskollärarexamen (legitimation)	46	48	58		>75	43-75	<43
Brukare med mer än 120 timmar/månad hemtjänst inkl. dubbelbemanning	1	4	3		>1	1-2	<3

Kommentarer:

Barnbokslån i kommunala bibliotek, antal/barn 0-14 år

Det finns en nedgång i riket kring barnbokslån, tyvärr så är det så även i Bollebygd. Genomsnittet i riket 2016 var 15 lån/barn och år

Gymnasieelever med examen eller studiebevis inom 4 år, hemkommun, andel (%)

En nedgång i jämförelse med föregående år men ändå över rikets genomsnitt som är 78,6 %, Skillnaden mellan Bollebygd och riket är lägre än tidigare år.

Utförd och dokumenterad smärtskattning med validerat instrument sista levnadsveckan

2017 års resultat hittills för Bollebygds kommun är 77,8 procent, för Västra götalandregionens samtliga kommuner 38,2 procent och för riket 26,3 procent.

Elever som deltar i musik- eller kulturskola som andel av invånare 7-15 år, (%)

Elevantalet är anpassat till den budget som är lagd för verksamheten. Det är fler elever totalt än tidigare år därav en lägre andel.

Anställda i förskolan, andel (%) årsarbetare med förskolläraryxamen (legitimation)

Målet i Bollebygd är att nå upp till 75 %. Rikets genomsnitt var 2016 45 %.

Brukare med mer än 120 timmar/månad inkl. dubbelbemanning

2.6 Utredningsuppdrag

Följande utredningsuppdrag gavs av kommunfullmäktige och redovisas i årsrapporten:

1. Utredda möjligheterna för kommunen att starta en familjecentral i samverkan med VGR
2. Utredda möjligheterna att utveckla en träffpunkt för äldre kring Bollegården samt tillmötesgå behovet av administrativa lokaler

Följande utredningsuppdrag ges av bildnings- och omsorgsnämnden och redovisas i årsrapporten:

1. Utredda möjligheterna för en ansvarsenhet att bli en resultatenhet eller drivas som intraprenad.

3. Ekonomi

3.1 Budget

Tabell 13. Budget Bon.

Verksamhet	Beslut nämnd, dec 2016	April -17	Augusti -17	Förändring
Förskola	-49 565	-51 755	-52 590	835
Fritidshem	-19 244	-19 482	-18 627	-855
Grundskola F-9	-106 017	-107 020	-106 899	-121
Gymnasieskola	-34 732	-34 772	-34 772	0
Vuxenutbildning	-2 536	-2 536	-2 536	0
Fritid/kultur	-8 729	-9 253	-9 394	+141
Äldreboende	-36 974	-39 458	-39 258	-200
Hemtjänst o korttid	-23 576	-23 526	-23 526	0
Hemsjukvård mm	-12 601	-12 370	-12 570	+200
Funktionsnedsättning	-34 225	-34 753	-34 753	0
IFO	-23 859	-24 181	-26 781	+2 600
Måltid och lokalvård	-18 226	0*	0*	0*
Gemensamt**	-2 389	-5 145	-2 545	-2 600
Bildning- och omsorgschef	-3 700	0	0	0
Nämnden		-948	-948	0
Totalt	-358 139	-365 199	-365 199	0

* Budget liksom utfall för Måltid och lokalvård har 2017 fördelats ut över förskola, fritidshem, grundskola och äldreboende.

** Under 2016 var fördelningen Gemensamt inkl. nämnden och Bild. och Oms.chef. 2017 är det uppdelat på Gemensamt och egen rad för nämnden.

Förändringar som skett i budgetfördelningen är att budget och motsvarande lokalkostnader har flyttats från bildning till kultur och fritid för andra halvåret. Budgetflytt avseende 30 % av bidraget för maxtaxa från förskola till fritidshem, då intäkten valts att fördelas på detta sätt under året. IFO har tilldelats ett budgettillskott av ofördelat resultat motsvarande 2 600 tkr från Gemensamt (Bildn. o Omsorgschef), budgetflytt från äldreboende till hemsjukvård avser omflyttning av medel för övergripande äldreomsorg.

3.2 Nämndens resultat och prognos

Tabell 14. Resultat för Bildning- och omsorgsnämnden 2017.

Tkr	Januari-augusti 2017			Helår 2017		Bokslut 2016
	Utfall nettokostn- jan-aug	Budget jan-aug	Avvikelse nettokostn- budget	Prognos nettokostn- helår	Prognos Avvikelse helår	
Förskola	-36 724	-35 060	-1 664	-55 190	-2 600	-46 565
Fritidshem	-11 437	-12 418	+981	-17 527	1 100	-14 355
Grundskola F-9	-63 922	-71 266	+7 344	-102 699	4 200	-88 265
Gymnasieskola	-23 558	-23 181	-377	-36 672	-1 900	-35 199
Vuxenutbildning	-819	-1 690	+871	-1 936	600	-1 999
Fritid/kultur	-5 209	-6 263	+1 054	-9 394	0	-7 890
Äldreboende	-26 182	-26 179	-3	-39 768	-500	-40 027
Hemtjänst o korttid	-15 444	-15 684	+240	-23 126	400	-22 291
Hemsjukvård mm	-9 152	-8 380	-772	-12 970	-400	-12 669
Funktionsnedsättning	-29 218	-23 162	-6 056	-41 143	-6 400	-37 161
IFO	-20 757	-17 854	-2 903	-31 781	-6 250	-24 671
Flykting***	+3 530	0	+3 530		1 250	
Måltid och lokalvård	0*	0*	0*	0*	0*	-18 119
Gemensamt	-1 693	-1 697	4	-2 145	400	-3 061
Nämnden	-608	-632	+24	-948	0	0**
Totalt	-241 193	-243 466	+2 273	-375 300	-10 100	-352 270

* Budget liksom utfall för Måltid och lokalvård har 2017 fördelats ut över förskola, fritidshem, grundskola och äldreboende.

** Nämnden särredovisades ej 2016.

*** Särredovisning av nettokostnaderna avseende Flykting

Nettokostnaderna prognostiseras öka med 6,5% i år för BON. Skatteintäkter och generella statsbidrag förväntas öka med 7,0% under året.

Förskola

Verksamheten förskola redovisar ett negativt resultat på -2 600 tkr. Detta beror till viss del på avslag på ansökan om statsbidrag för minskade barngrupper för läsåret 2017/2018, som för andra halvåret 2017 motsvarar -790 tkr vilket hade budgeterats för. För förskolan har kapitalkostnaderna för internhyran sänkts med 1 230 tkr för perioden juli-aug. Resultatet påverkas av att fler platser inom förskolan köps än säljs.

Nettokostnaderna per helår har enl. prognos ökat med 5,9 % jmf 2016 vilket inte motsvarar årets ökning av barnantalet med 0,6 %. Merparten av nettokostnadsökningen utgörs av ökade personalkostnader. Det har varit vissa

svårigheter att fullt ut anpassa verksamheten till budget på de enheter som ej fick del av strukturtillägg i den nya resursfördelningsmodellen som började gälla för 2017.

Barnantalet har initialt var högt i början av året och därefter sjunkit under prognos, vilket medfört svårigheter att anpassa organisationen vad gäller personalbemanning vilket också medför ökade personalkostnader. I februarirapporten visade de prognostiserade prestationerna en ökning av barnantalet med 4 % i snitt över helåret. Man antog en högre inflyttning under hösten. Framst skedde ökningen på centralorten vilket ledde till att en ny avdelning behövde öppnas. Kostnaderna för den nya avdelningen prognostiseras bli -1 565 tkr på helåret. Samtidigt stängs två avdelningar utanför centralorten som en del av besparingsförslaget till nämnd. Utfallet av besparingen beräknas bli 770 tkr på helåret.

Samtliga chefer för verksamheten har beskrivit att personalkostnader också ökat pga. av dubbelbemanning vid rehab av långtidssjukskrivningar samt att verksamheter kräver viss överbemanning. Timlöner har också ökat. Dels till följd av en hög kortidssjukfrånvaro, dels pga. förskolans semesterplanering där timanvändning och övertidsersättning ökat för augusti då många ordinarie varit lediga samtidigt. Det är kostsamt att hålla förskoleverksamheten öppen på tre orter samtidigt under sommaren, vilket också ökat personalkostnaderna.

Fritidshem

Verksamheten för fritidshem prognostiserar ett positivt resultat på 1 100 tkr. Verksamheten går plus pga. återföring av kapitalkostnader på 319 tkr, lägre personalkostnader, högre föräldraavgifter än budgeterat 717 tkr samt högre statsbidrag och momsstatsbidrag än budgeterat 213 tkr.

Nettokostnaden har ökat med 12,4% och barnantalet med 11,2% under året. För vissa delar av verksamheten har resultatet ökat pga. problem med personalförsörjning där utbildade fritidspedagoger ersatts av obehörig personal. Detta har gjort att lönekostnaderna sjunkit samtidigt som sjukfrånvaron varit låg.

Från hösten 2017 nyttjas fler lokaler för fritidshemmet både på Örelundskolan och på Bollebygdskolan pga. att ökat antal elever som ej ryms i befintliga lokaler. Vid små skolenheter är det att vara svårt att täcka upp personalmässigt på både tidiga morgnar och sena eftermiddagar vilket resulterar i ökade personalkostnader för fler årsarbetare. I dessa fall även att grundskolan får bära en del av fritidshems kostnad då grundskollärare täcker upp för tillsyn vid anländande av skolskjuts tidiga mornar. Samordning och personalkostnadseffektivitet är svårare för mindre verksamheter.

Grundskola F-9

Grundskola och förskoleklass prognostiserar ett positivt resultat på 4 200 tkr. Av detta utgörs 3 699 tkr utav sänkt internhyra för Bollebygdsskolan och återföring av kapitalkostnader då avskrivningar för projektet ej aktiverats ännu och kostnaden därigenom ännu ej belastat samhällsbyggnadsnämnden. Det utgörs även av ett positivt resultat på 1 024 tkr pga. av att det varit färre köpta platser än budgeterat, till stor del beroende på att elever som kommunen köpt plats för, skrivits i kommunen. Grundskola och förskoleklass har per augusti fått in 2 044 tkr mer i statsbidrag och momsstatsbidrag än vad som budgeterats för. Personalkostnaderna har varit högre än budgeterat.

Anpassning kring organisering av personal i nya Bollebygdsskolan har belastat både i form av personalkostnader men också inköp för iordningsställande av funktionella klassrum. Prognosen för alla enheter har bättrats sedan aprilprognosen, främst i fråga om personalkostnader där samordning och interna lösningar skett inom befintlig organisation. Gemensamt för alla grundskoleenheter är att man beskriver att antalet elever som kräver en högre grad av anpassning och stöd har ökat vilket ökat personalkostnaderna.

Personalkostnaden på de mindre skolorna ökar pga. att viss överanställning måste göras för att det ska vara möjligt att rekrytera och behålla behörig personal.

Nettokostnaden för verksamheten har ökat med 4,8 %. Av denna ökning utgörs 3,9 % utav ökning i personalkostnader samt övriga kostnader, där kostnad för

måltid och städ numer belastar. Elevantalet har ökat med 2,11% för förskoleklass och grundskolan gemensamt.

Gymnasieskola

Gymnasiet prognostiserar ett negativt resultat på -1 900 tkr. Det negativa resultatet beror i sin helhet på fler elever än budgeterat där köpt verksamhet och busskort prognostiseras göra ett minus på -2 590 tkr. Verksamheten har fått in 233 tkr mer i momsstatsbidrag och statsbidrag än budgeterat. Av försiktighetsprincip har enkom 75 % utav vårterminens eftersökningar samt inga av höstterminens bokats upp för ersättning för asylsökande barn, då höstens siffror inte går att prognostisera ännu. Bidragets påverkan på nettokostnadsutvecklingen är att trots att elevantalet ökat 7,8 % har nettokostnaden enligt prognos endast ökat med 4,0 %.

Introduktionsprogrammet (IM) prognostiserar ett positivt resultat. Detta främst för att studiehandledare saknats samt att viss personal samordnas med högstadiet vilket resulterat i lägre personalkostnader.

Vuxenutbildning

Vuxenutbildningen prognostiserar ett positivt resultat på 600 tkr

Prognosen för vuxenutbildning är tämligen osäker. Få fakturor har inkommit och det är först då man vet om eleven de facto valt att gå utbildningen samt vad utbildningen kostar. I prognosen för beviljade utbildningar tycks söktrycket på sensommar/höst varit lägre än under våren men då kostnad per utbildning eller poäng saknas i denna enligt ovan, är eventuella, framtida kostnader svåra att beräkna. Nettokostnaden prognostiseras med en minskning på -16,6 % och detta kan tillskrivas det gynnsamma konjunktur och arbetsmarknadsläget.

Fritid/kultur

Verksamheten kultur och fritid prognostiserar ett nollresultat för helåret. Medel för föreningsstöd och stöd till studieförbund beräknas utbetalas till fullo under året.

Biblioteksverksamheten prognostiserar ett nollresultat för helåret.

Verksamheten har kämpat hårt med att hålla budget kring medieinköp som ingår i förbrukning då både fasta kostnader såsom telefoni har ökat och nya tillkommit såsom e-böcker och utlåningssystem medan budget inte ökats motsvarande under åren. Nollprognosen har till viss del möjliggjorts av under året minskade kapitalkostnader för huvudbiblioteket motsvarande 73 tkr.

Kommunen har 2017 beviljats inköpsstöd för skolbiblioteken avseende barnkultur för 40 tkr. Bidraget kan endast sökas om inte medieanslaget minskas sedan föregående sökta period. Bidragets storlek beror på hur stor del kommunen budgeterat för medieanslag i verksamheten.

Konstgräsplanen beräknas kosta 50 tkr mer än den genererar i intäkter detta år samt åren framåt.

Schools out redovisar ett minus om -22 tkr. Detta beror främst på att gaget och kringkostnader till den typ av artister man valt att uppträda, har ökat kraftigt under de senaste åren. Även personalkostnader kring arrangemanget har ökat något då konteringen i år gjorts på projektet för att synliggöra reella kostnaden.

Äldreboende

Prognosen för verksamheten är ett underskott med -500 tkr för 2017. Orsaken till detta beror på ett ökat omvårdnadsbehov dag- och nattetid. Verksamheterna arbetar aktivt med att i större utsträckning samarbeta mellan avdelningarna genom översyn och planering av bemanning och schema. Effekten av detta arbete räknas ge effekt i slutet av 2017 – början 2018. Det är en marginell nettokostnadsökning.

Hemtjänst o korttid

Prognosen för verksamheten totalt är ett positivt resultat på + 400 tkr 2017. Hemtjänstverksamheten beräknar ett underskott med -600 tkr för 2017. Personalkostnaderna är högre än budgeterat på grund av fler brukare med större vårdbehov. Hemtjänsten verkställer bland annat ett SoL-beslut av assistanslikande karaktär som innebär bemanning dygnet runt samt viss

dubbelbemanning. Hemtjänsten har en större geografisk spridning av sina ärenden, vilket leder till ökade resekostnader.

Ett stort arbete pågår med att byta ut analoga trygghetslarm till digitala larm.

Detta innebär extra personalkostnader med 1 person i ca en månad.

Korttiden beräknas göra ett positivt resultat med +250 tkr, detta beror dels på sålda platser till annan kommun under våren och dels lägre personalkostnader p.g.a. lägre beläggning.

För den övergripande verksamheten och dagverksamheten är prognosen + 750 tkr.

Marginell nettokostnadsökning för enheten.

Hemsjukvård mm

Prognosen för hemsjukvården i kommunen är ett underskott med -300 tkr för 2017. Underskottet beror på en allt större volymökning inom funktionsnedsättning. Detta leder till ökade personalkostnader och också ökade kostnader avseende hjälpmedel. Marginell nettokostnadsökning.

Funktionsnedsättning

Prognos för verksamheten för 2017 är ett underskott med -6 200 tkr. Detta avser främst köpta platser. Bildnings- och omsorgsnämnden beslutade 2015-12-14 § 125 att anta lokalprogram för LSS-boende i Bollebygds kommun och lämnade över det till kommunstyrelsen för vidare behandling och beslut. Behovet var akut då och är alltjämt. Det finns anslaget 13 miljoner kronor för 2017 i Bollebygds kommuns investeringsbudget till LSS-boende.

Verksamheten har som förväntat haft en ökning av köpta platser, samt extra ordinära kostnader avseende boende, totalt en ökning av kostnaderna sedan juli på 1 400 tkr. Det egna boendet och daglig verksamhet ligger f.n. i balans.

Förändrade riktlinjerna avseende Försäkringskassans kompensation gällande personlig assistans är en process som pågår och antalet brukare utan ersättning från Försäkringskassan har ökat sedan april-rapporten. Flera av de som tagits bort från Försäkringskassan får assistans eller andra LSS-insatser i kommunen. Problemet är att de hjälpberättigade i praktiken ofta har lika stort behov som

tidigare. Sänkningen som Försäkringskassan beslutat om kan baseras på att olika insatser, som sondmatning, i vissa fall inte längre räknas som ett grundläggande behov inom ramen för statlig assistans. Då hamnar kostnaden hos kommunen istället. Många kommuner har uppmärksammat detta och beskriver det bl.a. som kostnadsövervältring som strider mot finansieringsprincipen. Per augusti har verksamheten Personlig assistans en prognos med ett underskott på -2 000 tkr för 2017.

Inom funktionsnedsättning har man anlitat ett bemanningsföretag för en chefstjänst tom augusti.

Nettokostnaden för verksamheten har ökat med 10,7%. Av denna ökning utgörs 5,4% utav ökade kostnaderna för personlig assistans p.g.a. ändrade riktlinjer från Försäkringskassan. Övriga kostnader avser främst köpta platser.

IFO

Prognos för verksamheten för 2017 är ett underskott på -6 250 tkr. En förbättring sedan april med 750 tkr. Underskottet finns framförallt inom myndighetsenheterna och beror främst på köpt verksamhet för barn och unga, samt vuxna missbrukare. Den kraftiga ökningen i verksamheten hade under mars och april har planat ut under sensommaren med minskade kostnader som följd. Verksamheten har också omplacerat barn & unga till kommunens egna familjehem, enligt brukarnas behov vilket minskar kostnaderna för köpta platser. Vi ser fortfarande volymökning av aktualiseringar. Nettokostnaden är inte jämförbar.

Individ och familjeomsorg består av fyra enheter, Resursteam, Myndighet vuxna, Myndighet barn och unga LSS samt HVB-boende EKB.

Under 2016 genomförde Inspektionen för vård och omsorg (IVO) en tillsyn av kommunens myndighetsutövning avseende familjehemsplacerade barn. Inspektionen konstaterar att det finns flertalet brister i att erbjuda en säker familjehemsvård av god kvalitet för barnen en brist både i kompetens och i

förutsättningar. De krav på åtgärder som ställs har varit svåra att hantera inom rådande budgetutrymmet.

Ett ärende kan aktualiseras på tre olika sätt:

- ansökan om bistånd
- anmälan om oro för att ett barn far illa
- information på annat sätt till exempel från andra myndigheter exempelvis Migrationsverket.

En utredning skall i princip alltid inledas efter en aktualisering. Under 2016 gjordes 150 aktualiseringar. Antalet anmälningar rapporteras öka i hela landet inte bara i Bollebygd. Vanliga orsaker till anmälningar är våld inom familjen, skolfrånvaro, misstänkt missbruk hos vårdnadshavare. Tom april 2017 har 200 aktualiseringar gjorts. Under 2016 ledde 86 % av aktualiseringarna till en utredning. Aktualisering är starten i processtegen för socialtjänsten.

Flykting

För delårsbokslutet har vi gjort en uppdelning av IFO där flykting redovisas separat. Enligt försiktighetsprincipen och en osäkerhet kring kostnader inför framtiden redovisar vi en positiv prognos för verksamheten flykting med + 1 250 tkr. [2017-09-14 21:27] Jennica Johansson:

För delårsbokslutet har vi gjort en uppdelning av IFO där flykting redovisas separat. Enligt försiktighetsprincipen och en osäkerhet kring kostnader inför framtiden redovisar vi en positiv prognos för verksamheten flykting med + 1 250 tkr. I särredovisningen av flyktingmedel ingår de ersättningar som kommunen erhåller dels för mottagandet av ensamkommande barn, dels för mottagandet av kommunanvisade nyanlända.

Måltid o Lokalvård

Verksamheten finns numera under Samhällsbyggnadsförvaltningen. Budget samt kostnader har fördelats till och för respektive verksamhet.

Gemensamt

Verksamheten beräknar att göra ett positivt resultat med +400 tkr för 2017. En förbättring sedan april med + 800 tkr, detta främst beroende på minskade personalkostnader enligt åtgärdsplan och minskade lokalkostnader

Nämnden

Verksamheten prognosticerar ett nollresultat för 2017

3.3 Nämndens arbete med att nå ekonomisk balans

Bakgrund

På bildnings- och omsorgsnämndens sammanträde 2016-11-15 noterade nämnden information i tre ärenden, § § 109-111, rörande nämndens budget för 2017. Förvaltningen informerade om svårigheter att klara åtaganden inom budget för 2017 inom förskola, funktionsnedsättning och IFO.

I februaris uppföljning prognosticerades bildnings- och omsorgsnämndens årsresultat till ett underskott på 8,4 miljoner kronor jämfört med budget. Underskott förväntades inom förskola, grundskola, gymnasieskola, IFO samt funktionsnedsättning. Underskottet härrör till volymökningar inom förskola, grundskola, gymnasieskola, funktionsnedsättning samt Individ- och familjeomsorg. Bildnings- och omsorgsnämnden ansåg att underskottet berodde på volymökningar samt ökade lokalkostnader motsvarande 13, 2 miljoner. I budget 2017 har nämnden kompenserats för volymökningar motsvarande 5 miljoner kronor. Då återstod en kostnad för volymökningar på 8,2 miljoner kronor.

Bildnings- och omsorgsnämndens och kommunstyrelsens presidier, samt kommunchef, ekonomichef och förvaltningschef träffades 2017-03-28 för dialog kring BON ´s ekonomi. Kommunstyrelsens ordförande meddelade 31 mars mötets deltagare att förslaget var att BON får kompensation för ökade kostnader och strukturellt underskott med 7,4 miljoner kronor.

Bildnings- och omsorgsnämnden beslutade, 2017-04-27 § 30, att framställa hos Kommunstyrelsen om tilläggsanslag a 7,4 miljoner kronor samt genomföra åtgärder för 1 miljon kronor.

Kommunstyrelsen beslutade 2017-05-15 § 89 att återremittera ärendet till bildnings- och omsorgsnämnden som i samråd med kommunstyrelsen ska återkomma med en detaljerad analys av möjliga åtgärder och plan för ekonomi i balans. Ett politiskt inriktningsdokument/rapport i ärendet ska ges på kommunstyrelsens sammanträde den 12 juni 2017.

Bildnings- och omsorgsnämndens uppföljning per april behandlades i nämnden 2017-05-29 § 44. Prognosen visade på ett underskott på 15, 7 miljoner kronor. Underskott prognosticeras främst inom Individ och familjeomsorg (IFO), funktionsnedsättning, gymnasieskola och förskola. Förvaltningen redogjorde då för vad som förändrats sedan uppföljningen i februari och orsakerna till det.

Beslut om åtgärder för en budget i balans togs i bildnings- och omsorgsnämnden 2017-06-19 § 61. Bildnings- och omsorgsnämnden beslutade att genomföra följande åtgärder:

- Minskade kapitalkostnader och hyra lokaler
- Biståndsbedömda trygghetslarm
- Minska ledningsorganisationen
- Minska kompetensutvecklingen.

Förvaltningen gavs även uppdrag att utreda några områden vidare.

- Barnomsorg på kvällar nätter och helger
- Revidering av delegationsordning och arbetssätt
- Omsorgsbibliotekarie
- En utomstående översyn av kostnadsutvecklingen.

Kommunstyrelsen beslutade 2017-09-04 § 118 att föreslå Kommunfullmäktige att bevilja bildnings- och omsorgsnämnden ett tilläggsanslag på 10,0 mnkr för

kostnadsökningar inom individ- och familjeomsorgen och högre volymer än budgeterat inom LSS, skola, fritidshem och förskola.

Nuläge

Med utgångspunkt i denna uppföljning och Kommunstyrelsens förslag till Kommunfullmäktige så ser Bildnings- och omsorgsnämnden att resultatet för 2017 kommer att bli noll.

Vidarearbete med de beslutade åtgärderna

Minskade kapitalkostnader och hyra av lokaler är genomförd.

Biståndsbedömning av trygghetslarm är beslutad och genomförs.

Minskning av ledningsorganisationen genomförs under resten av innevarande år. Beslutet är ej en långsiktig lösning och konsekvenserna är långtgående negativa. Åtgärden genomförs enbart på kort sikt d.v.s. 2017. I budget 2018 skapas utrymme för den i samverkan beslutade organisationen. Det är viktigt att prioritera det verksamhetsnära ledarskapet. Förvaltningen har byggt ledningsorganisationen för att möjliggöra ett verksamhetsnära ledarskap. Stabilitet och struktur i ledningen är viktig för organisationens välmående. Chefers förmåga att vara lyhörda och stödjande utgör friskfaktorer, liksom förmågan att skapa en god och hållbar arbetsmiljö med delaktighet och eget ansvar, bra kommunikation och feedback till medarbetarna. Forskning visar också att ledarskapet har stor betydelse för att skapa effektiva och hälsosamma arbetsmiljöer, och organisationer med låg sjukfrånvaro kännetecknas bland annat av ett ledarskap präglad av närvaro, engagemang och tillit och med respekt för medarbetarnas kompetens. Villkoren för chefer inom offentlig sektor kan se väldigt olika ut mellan verksamheterna. Inom bildnings- och omsorgsförvaltningen är antal medarbetare per chef av tradition högt. Det bör också ses ur ett jämställdhetsperspektiv. Ett närvarande ledarskap utgör en friskfaktor.

Minskning av kompetensutvecklingen genomförs under 2017. I budget 2018 skapas åter möjlighet för kompetensutveckling. Kompetensutveckling och kompetensförsörjning har stor betydelse för att medarbetare ska kunna anpassa sig till de snabba förändringar som sker inom våra verksamheter. Det handlar också om att kunna fördjupa sin kompetens för att nå en god kvalitet inom verksamheterna. I den lilla kommunen så behöver medarbetare kunna ett större spann av frågor/arbetsuppgifter. Kompetensutveckling är nödvändigt för att hålla sig a jour och i många fall möjliggöra för samtliga medarbetare och chefer att hantera sitt ofta breda uppdrag. Kompetensutveckling är en viktig punkt i att vara en attraktiv arbetsgivare.

Barnomsorg på kvällar nätter och helger har kartlagts och förvaltningen bedömer att det finns två alternativ för ett mer effektivt nyttjande av verksamheten.

- ✓ Alt 1: Verksamheten läggs ner.
- ✓ Alt 2: Verksamheten blir en del av Ekdalens förskola och öppettiderna är där må-sön 06-21.

I augusti 2017 är det 12 barn inskrivna i verksamheten. Genomsnittlig beläggning är enligt följande:

Må-fre kl 18-21	Må-fre 21-06	Lö- sön kl 18-21	Lö-sön kl 21-06
3,0	0,25	1,5	0,10

Nyttjandegraden har minskat i verksamheten samt att antalet inskrivna barn har minskat med 8 från april 2017 till augusti 2017. Förvaltningens uppfattning är att det inte är fler barn på väg in i verksamheten då det inte är någon som står i kö eller några som har hört av sig med frågor.

Det är tydligt att det främsta behovet av omsorg finns på vardagskvällar samt dagtid på helger. Vilket även är de tiderna som det även tidigare har varit flest barn i verksamheten.

I verksamheten arbetar 1,6 årsarbetare och deras totala arbetstid under en vecka är 59,2 timmar (detta då de har arbetstid utifrån att de arbetar viss del natt). Under en period om fyra veckor är behovet av personal baserat på antalet barn ca 37,7 timmar. Detta medför att det finns ett överskott om ca 21,5 arbetstimmar per vecka.

Revidering av delegationsordning och arbetssätt har beslutats och genomförts. En förändring av delegation och arbetssätt som innebär att samtliga beslut om insatser som inte kan lösas inom befintlig organisation beslutas av Individutskottet. Det är inte en långsiktigt bra lösning. Den bör omprövas snarast. Det innebär en utökad kostnad med fler möten i Individutskottet och det ligger i stark motsats till målet om att vara en attraktiv arbetsgivare.

Avveckling av tjänsten som Omsorgsbibliotekarie kommer att genomföras under 2018. Tjänsten är en konstruktion som ej har sin bäring i verksamhetens behov. Avvecklingen sker genom pensionsavgång samt omflyttning inom verksamheten. Det skall även fortsättningsvis finnas ett ansvar mot omsorg.

En utomstående översyn kommer att genomföras under sista kvartalet 2017. Uppdraget till utredaren kommer att vara att föreslå förbättringsområden samt kontrollera/undersöka att Bollebygds kommun tillser att

- Det finns kompetens, resurser och möjligheter att beslut fattas och genomförs på ett tillfredsställande sätt genom ändamålsenliga arbetsformer och rutiner utifrån lag (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, Socialtjänstlag (2001:453), Lag (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga, Lag (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall
- Arbetet bedrivs med god ekonomisk hushållning, (Kommunallag (1991:900) - Kommuner och landsting ska ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet)
- Det finns balans mellan krav och resurser (AFS 2015:4 Organisatorisk och social arbetsmiljö - resurserna ska anpassas till kraven i arbetet)

3.4 Investeringar

Tabell 15 Investeringar för bildnings- och omsorgsnämnden 2017

(tkr)	Utfall jan-aug	Budget 2017	Prognos 2017	Differens
Investeringar BON	627	1 300	1300	673
Totalt				

Nämnden beräknas göra resterande investeringar under året.

4. Prestationer

Tabell 16. Budgeterade prestationer för Bildning- och omsorgsnämnden 2017 *ej klar*

Budgeterade prestationer för Bildning- och omsorgsnämnden 2017	Prognos Helår 2017	Förändring	Budgetram 2017	Utfall 2016
Antal barn i förskola (folkbokförda i Bollebygd)	523	3	520	523
- varav köpt verksamhet	39			36
- såld verksamhet	21			20
Antal barn i pedagogisk verksamhet (ingår även i förskoleverksamhet)	14			13
Antal elever i förskoleklass (folkbokförda i Bollebygd)	138	6	131	135
- varav köpt verksamhet	29			30
- såld verksamhet	2			3
Antal elever i grundskola år 1-9 (folkbokförda i Bollebygd)	1 120	20	1 100	1062
- varav köpt verksamhet	203			191
- varav grundsär	5			8
- såld verksamhet	28			36
Antal elever i fritidshem (folkbokförda i Bollebygd)	528	53	475	498
- varav köpt verksamhet	117			114
- såld verksamhet	10			13
Antal elever i gymnasiet (folkbokförda i Bollebygd)	319	23	296	319
- varav i egen regi	9			12
- varav gymnasiesär	6			7
- såld verksamhet	1			1
Antal hemtjänstärenden	127	1	126	123
- i egen regi	127	1	126	123
- beslutade timmar snitt	3 702	+163		3 539
- i extern regi	0	0	0	0
Antal boendeplatser ÄO	78	0	78	68
- demensboende	31	-1	34	26
- somatisk boende	36	0	36	35
- korttidsboende	5	-3	8	7

Volymer LSS				
- boende barn/ unga	3	-3	6	5
- boende vuxna	18	3	13	15
- daglig verksamhet	25	2	23	23
Volymer IFO				
aktualiseringar (barn & unga)				
försörjningsstöd antal hushåll				
försörjningsstöd belopp per hushåll, tkr				

Kommentar LSS: Pers ass 1/1 – 31/8 1091 timmar.

Tabell 17 Insatser IFO

Insatser	Prognos 2017	Utfall 2016	Utfall 2015
Ekonomiskt bistånd, antal hushåll	118	118	119
Placeringar vuxna (HVB+LVM)	6	2	3
Placeringar barn och unga			
- HVB-hem	6	7	32*
- Familjehem	10	5	42*
Anmälningar barn och unga	250	115	118*
Öppna utredningar barn och unga	80	64	128*

*inklusive ensamkommande barn

5. Personal

5.1 Personalstatistik

Tabell 18. Personalstatistik

	Jan – aug 2017			Jan - aug 2016		
	Kvinno r	Män	Totalt	Kvinno r	Män	Totalt
Antal tillsvidareanställda	406	60	466	444	59	503
Antal visstidsanställda	55	17	72	51	10	61
Antal timavlönade (timmar)	31 089	17 820	48 909*	57 131	20 941	78 072
Övertid/fyllnad/mertid (timmar)	3 599	1 041	4 640	4 937	708	5 645
Andel tillsvidareanställda m. heltid (%)	86,7	95,0	87,8	81,5	91,5	82,7
Sjukfrånvaro (%)	6,8	5,4	6,5	9,0	7,5	8,8
Sjukfrånvaro ≥ 60 dagar (%)	33,6	37,9	34,2	50,4	43,2	49,5
Sjukfrånvaro ≤ 29 år (%)	5,8	6,51	6,0	5,1	8,4	5,9
Sjukfrånvaro 30-49 år (%)	6,0	4,3	5,7	9,6	7,7	9,4
Sjukfrånvaro ≥ 50 år (%)	8,4	6,1	8,1	10,0	6,0	9,6

Exkl. timmar arbetade på PAN-avtalet; 11 752 timmar*

Antalet tillsvidareanställda har tom augusti 2017 minskat med 37 personer jämfört med augusti 2016. Minskningen kan härledas till att Måltids- och lokalvårdsverksamheten från januari 2017 organiseras i annan förvaltning. En ökning på förvaltningen på 12 personer kan dock ses i jämförelse med 2017 års första uppföljning i februari. Ett aktivt arbete med ökad grundbemanning inom förskolans verksamheter kan bidra till detta.

Antalet timmar utförda av timavlönade har minskat i förvaltningen. Det beror dels på att måltids- och lokalvårdsverksamheten, som tidigare har nämnts, sedan årsskiftet är organiserade på Samhällsbyggnadsförvaltningen. En annan orsak är att Bollebygds kommun under våren 2017 tog beslut att göra så kallade

månadsanställningar på anställningar som ska pågå en månad eller längre (tidigare gällde månadsanställning vid anställningar på tre månader eller längre). Andel tillsvidareanställda med heltidsanställning har ökat med drygt 5 procentenheter. Även detta kan bidra till att färre arbetade timmar av utförda av timavlönade. Ökningen av antalet heltidsanställda kan också ha bidragit till att drygt 1000 timmar färre är utförda på fyllnadstid och övertid samt att yrkesgrupperna måltidspersonal och lokalvårdare inte längre finns inkluderade.

Sjukfrånvaron har minskat med 2,3 procentenheter till 6,5 %. Minskningen är tydlig bland både kvinnor och män totalt sett i förvaltningen. Detta gäller även minskningen av andelen medarbetare som är långtidsfrånvarande på grund av sjukdom. Dock har gruppen kvinnor upp till 29 år en ökande sjukfrånvaro. En annan grupp som inte har bidragit till de minskade sjuktalen är anställda män över 50 år, där sjukfrånvaron är relativt konstant.

För ytterligare information om förvaltningens sjukfrånvaro, se mål 7.

5.2 Kompetensförsörjning

Heltid som norm

I Bollebygd står vi inför samma utmaningar som Sveriges övriga kommuner och landsting, nämligen hur vi ska lösa kompetensförsörjningen till skolan, vården och omsorgen de närmaste åren när många av dagens medarbetare går i pension samtidigt som befolkningen blir äldre och behovet av vård och omsorg ökar. Om fler medarbetare i välfärden skulle arbeta heltid, skulle rekryteringsbehoven kunna minska och leda till attraktivare jobb och ökad jämställdhet. För att klara välfärdens rekryteringsutmaningar är det därför avgörande att ännu fler arbetsgivare arbetar aktivt med heltidsfrågan. Genom nu gällande centrala kollektivavtal har Sveriges kommuner och landsting (SKL) kommit överens med Kommunal om att arbetsgivarna lokalt ska arbeta för att heltid ska bli norm inom alla delar av kommunens verksamheter. Under 2017 arbetar därför en projektgrupp bestående av verksamhetschefer, medarbetare från HR samt representanter från Kommunal med att ta fram en handlingsplan som kommer sträcka sig mellan 2018-2021 och beskriva hur Bollebygds kommun ska arbeta för att anställningar på heltid alltid ska vara det normala samt att hur vi ska arbeta för att fler av de som idag arbetar deltid ska arbeta heltid.

5.2.1 Ledarutveckling

Chefsdialog

Den 2 februari deltog samtliga chefer i kommunen i chefsdialog rörande lönebildningsprocessen. Fokus var både att förmedla till samtliga chefer Bollebygds kommuns gemensamma utgångspunkter för lönebildning samt att ge aktuell information kring årets löneöversynsprocess.

Arbetsmiljöutbildning

Under våren 2017 har majoriteten av förvaltningens chefer genomgått en grundläggande arbetsmiljöutbildning. Utbildningen innefattar bland annat metoder för att bedriva ett systematiskt arbetsmiljöarbete, tydliggörande av ansvar och roller i arbetsmiljöarbetet samt vikten av dialog och samverkan mellan arbetsgivare och arbetstagare. Cheferna har i möjligaste mån gått den tre dagar långa utbildningen tillsammans med skyddsombuden på sina respektive enheter. De chefer och skyddsombud som inte haft möjlighet att genomföra utbildningen under våren kommer ges tillfälle att gå under hösten 2017.

Introduktion personalfrågor

I juni deltog fyra chefer från förvaltningen på en halvdagsintroduktion i personalfrågor. Introduktionen syftar till att orientera cheferna i deras ansvarsområden som arbetsgivarföreträdare vad gäller bland annat rekrytering, anställning, introduktion, arbetsmiljö, samverkan, rehabilitering och lönesättning samt ge information om var de kan vända sig för att få råd och stöd.

Ny som chef

I juni 2017 avslutade två ledare från Bollebygds kommun ett års kompetensutveckling inom Ny som chef – utvecklande ledarskap (UL). I augusti 2017 påbörjade ytterligare 3 chefer samma utbildning.

Målet med programmet, Framtidens Ledares mål med programmet Ny som Chef – Utvecklande ledarskap (UL) är att utveckla chefens personliga ledarskap och därigenom utveckla medarbetarna för att på sikt nå högre effektivitet i organisationen. För att kunna leda andra, är det viktigt att kunna leda sig själv, för

att därefter kunna leda verksamhet. Programmet erbjuder deltagarna en god grund för sitt ledarskap, för att chefen ska kunna känna sig säker och trivas i chefs-/ledarrollen. Ett övergripande mål med Ny som Chef – UL är framtagande av en individuell ledarplattform. Innehållet i utbildningen tar avstamp i bland annat Susan Wheelans teori om effektiva team och försvarshögskolans modell för Utvecklande ledarskap.

Chefshandledning

Flera chefer inom förvaltningen har också fått enskild chefshandledning för att utvecklas och kunna bättre hantera den komplexitet som följer med uppdraget som chef.

Rektorsprogrammet

En förskolechef deltar i det statliga rektorsprogrammet, det är frivilligt för huvudmän att anmäla förskolechefer. Utbildningen är totalt på 30 hp och genomförs på 3 år, där varje år består av en kurs. Under 2017 deltar förskolechefen i kursen Mål och resultatstyrning där teori omsätts i den egna praktiken.

5.2.2 Medarbetarutveckling

IFO

Alla medarbetare inom IFO som arbetar med klientnära arbete erbjuds processhandledning i grupp ca 1 gång per månad. Handledningens övergripande mål är att bidra till en personlig och professionell utveckling för den som handleds. Denna målsättning kan delas in i tre huvudområden.

- Att genom handledning få stöd av gruppen och handledaren i de svåra och krävande situationer som man råkar ut för i arbetet kan ha många fördelar då det bland annat utvecklar kommunikationen i arbetsgruppen.
- Det övergripande målet med professionell utveckling är att utveckla en personlig yrkesroll. Att genom handledningen erhålla kompetensutveckling genom fortbildning i teorier och metoder i arbetet och reflektera över rollen som yrkesverksam inom socialt arbete.

- När det gäller kvalitetssäkring innebär denna målsättning att handledningen skall leda till att klienten får så bra bemötande, stöd och behandling som möjligt.

Äldreomsorg och funktionsnedsättning

Inom verksamheterna har samtliga medarbetare ingått i reflekterande värdegrundsgrupper, där man diskuterar verksamhets- och vardagsnära dilemman ur ett värdegrundsperspektiv. Detta leder till ett stort kollegialt lärande och att medarbetare och verksamheter utvecklas med just värdegrundsfokus.

Funktionsnedsättning

Samtliga medarbetare inom boendeenheterna inom verksamheten, både serviceboende och gruppboende, har haft studiecirkel baserat på lågaffektivt bemötande som bygger vidare på den föreläsning som samtliga medarbetare inom området tog del av under föregående år. Samordnande stödpedagog inom enheten har tagit ansvaret för att planera och genomföra studiecirkeln.

Inom boende och daglig verksamhet har medarbetarna fått handledning kring förhållningssätt, arbetssätt och metoder specifikt avpassade för personer med autism. Handledningen har genomförts enhetsspecifikt i två grupper. De samordnande stödpedagogerna har deltagit i båda grupperna och har på det sättet kunnat vara länken mellan enheterna och kunnat, på ett säkrare sätt, hålla ihop arbetet kring den enskilde.

Utbildning

Under de första månaderna 2017 har det genomförts olika insatser för personalen i förskola och skola för att dels öka kunskaperna för att kunna möta nya skrivningar i läroplanen samt att bidra till utvecklingen av verksamheten så att dess kvalité ökar. Fler utbildningar har varit planerade men ej genomförts med anledning av beslut om att ej bevilja kompetensutveckling på grund av det ekonomiska resultatet.

I kommunen hålls regelbundet fyra olika nätverk vilka leds så att ett kollegialt lärande äger rum, nätverken finns inom områdena: fritidshem, förskoleklass, IT och

förskola. I varje nätverk finns det en samtalsledare vilken har som främsta uppgift att leda samtalet samt säkra att samtalet håller sig till ämnet. Forskning visar att det ger stor effekt i verksamheten när utvecklingen bygger på ett kollegialt lärande.

Alla medarbetare på fritidshemmet deltar i en gemensam utbildningssatsning tillsammans med kommunerna Herrljunga, Vårgårda, Tranemo, Svenljunga och Ulricehamn. Utbildningen har namnet Fritidshem i fokus och är en långsiktig satsning för att öka kvalitén i fritidshemmen och som ett led i implementeringen av förändringen i läroplanen där fritidshemmet numera har ett eget kapitel.

Det är väsentligt att personalen i alla skolformer ökar på sin kunskap i digitalisering då det i läroplanerna antingen har genomförts ändringar eller kommer genomföras. Digitalisering är ett stort begrepp som innefattar flera olika delar vilket utbildningarna som genomförts har belyst samt gett deltagarna ökade kunskaper kring. I förskolan har alla arbetslag genomfört workshoppar kring programmering under ledning av förste förskollärare dessutom har flera olika workshoppar genomförts på respektive enhet för att kollegialt dela den kunskap som finns. Inom grundskolan har en enhet deltagit på en dag med olika föreläsningar och även i grundskolan har workshoppar genomförts på respektive enhet för att sprida den kunskap som finns. Skolledare har tillsammans med nyckelpedagoger gemensamt genomfört en processutbildning där varje skola och förskola har definierat sina mål för att öka digitaliseringen i undervisningen. En uppföljning av de olika utbildningar som genomförts samt för att sprida kunskaper utanför den egna enheten så kommer det i september genomföras en gemensam kompetensutveckling för alla medarbetare i förskola och skola.

5.2.3 Rekrytering

Mellan januari och juli 2017 har förvaltningen annonserat knappt 100 tjänster men endast lyckats rekrytera i knappt 50 procent av fallen. Till tjänster inom individ- och familjeomsorg råder det generellt brist på sökande och i synnerhet sökande med rätt behörighet till tjänsterna. Inom skolans och förskolans område får man generellt fler sökande men konkurrensen om behöriga lärare och förskollärare är stor och inte sällan har de sökande flera erbjudanden från olika arbetsgivare att välja på. Inom område funktionsnedsättning, äldreomsorgen och hemsjukvården

lider man också brist på personal vilket blir särskilt påtagligt under sommaren då ordinarie personal behöver ersättas av vikarier.

Den ansträngda rekryteringssituationen understryker betydelsen av aktivt arbete med att kommunen ska uppfattas som en attraktiv arbetsgivare både av redan anställda såväl som av potentiellt framtida medarbetare. För att fler ska få upp ögonen för Bollebygds kommun som möjlig arbetsgivare har kommunen deltagit på STARK-dagen samt Professionsdagen för lärare och förskollärare som är arbetsmarknadsdagar för studenter på Högskolan i Borås. Ytterligare ett sätt att synas som arbetsgivare har varit ett försök med att annonsera tjänster i sociala medier. Under första halvåret av 2017 avslutades ett försök med annonsering på detta sätt. Försöket har fallit väl ut då förvaltningen fått relevanta sökande till flertalet av de tjänster som annonserats där.

5.3 Mångfald och jämställdhet

Från och med januari 2017 gäller en ny diskrimineringslag som tydliggör att arbetsgivaren ska arbeta med aktiva åtgärder som omfattar samtliga sju diskrimineringsgrunder. En annan nyhet är att arbetsgivaren ska genomföra lönekartläggning med jämställdhetsanalys årligen.

Mångfald

För att svara upp mot lagen utarbetas under 2017 en årsplan för jämställdhets- och mångfaldsarbetet för kommunen som arbetsgivare. Lagen kräver att jämställdhets- och mångfaldsarbetet ska bedrivas aktivt, systematiskt och främjande. Målet är att inför 2018 ha skapat förutsättningar för kommunens verksamheter att bedriva detta arbete som en naturlig del med övrig verksamhetsutveckling och uppföljning.

Jämställdhet

Lagen föreskriver genomförande av lönekartläggning samt jämställdhetsanalys av mäns och kvinnors löner i lika och i likvärdiga arbeten för att upptäcka, åtgärda, och förhindra osakliga löneskillnader kopplade till kön.

Analys av likvärdiga arbeten förutsätter en systematisk arbetsvärdering. Arbetet med arbetsvärdering påbörjades under våren 2017 genom att

arbetsvärderingverktyget BAS köptes in. Under andra kvartalet 2017 har verksamheterna arbetat med att beskriva innehållet i samtliga befattningar. Under kvartal tre 2017 samverkas befattningsbeskrivningarna med de fackliga organisationerna för att sedan arbetsvärderas. Efter genomförd arbetsvärdering och avslutad löneöversyn 2017 kommer en jämställdhetsanalys av kvinnors och mäns löner att genomföras.

Resultatet av lönekartläggningen kommer att vara en del i arbetet med framtagande av lönestrategier samt en önskad lönestruktur i Bollebygds kommun.

Heltid som norm

I Huvudöverenskommelsen från 2016 mellan Kommunal och SKL regleras att samtliga kommuner ska ta fram en handlingsplan för att senast 31 maj 2021 ha infört heltid som norm. Överenskommelsen innebär i praktiken att redan anställda ska erbjudas arbeta heltid, att nya medarbetare ska anställas på heltid samt att fler medarbetare med heltidsanställningar också ska arbeta heltid. Arbetet har påbörjats under 2017 och fortgår enligt de nationella direktiv som åtföljer överenskommelsen. Handlingsplanen ska enligt överenskommelsen vara färdig 2017-12-31 och kunna utgöra grunden till ett politiskt beslut i frågan.

Uppföljning, utvärdering och analys

Att antalet heltidstjänster ökar är en väsentlig del i jämställdhetsarbetet. Som beskrivs ovan är ett av målen med projektet heltid som norm att alla medarbetare som anställs i kommunen anställs på heltid. Fördelningen av män och kvinnor är alltjämt mycket ojämnt i förvaltningen, även om andelen män har ökat något i jämförelse med tidigare år. Det finns en medvetenhet att i samband med rekrytering formulera annonstexten för att inkludera alla sökande för att aktivt främja mångfald och jämställdhet.

Männen har generellt en lägre sjukfrånvaro än kvinnor. Jämfört med samma period förra året kan man dock se att andelen långtidsfrånvarande har minskat mer bland kvinnorna än bland männen.

5.4 Arbetsmiljö och hälsa

Se mål 7, "Sjukfrånvaron ska minska", för information om förvaltningens arbete med arbetsmiljö och hälsa.

6. Årets verksamhet i övrigt

6.1 Särskilda områden prioriterade av kommunfullmäktige

6.1.1 Vårdsbokslut

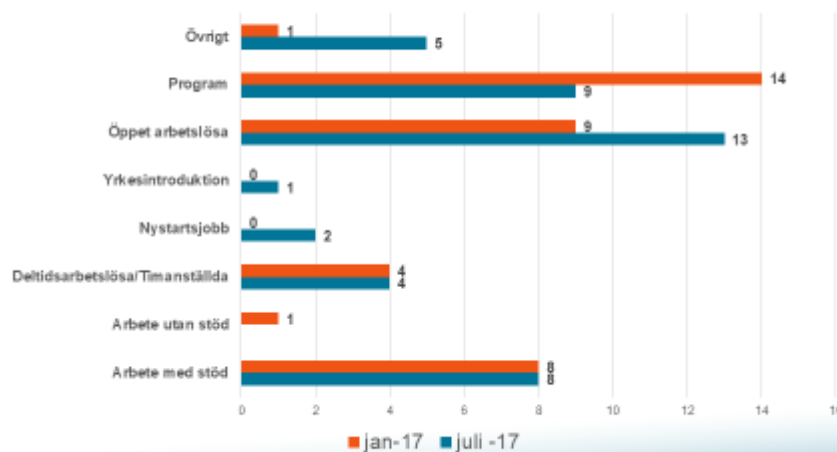
Folkhälsomål 2 – Ekonomiska och sociala förutsättningar

Andel arbetslösa i åldern 18-24 år

Tabell 19

 Arbetsförmedlingen

Ungdomar 18-24 år i Bollebygds kommun inskrivna på AF i juli jmf med januari månad 2017

Sedan mätningen i januari 2017 har siffran för öppet arbetslösa ungdomar ökat med 4 personer. Eftersom aktivitetsansvaret inbegriper ungdomar mellan 16-20 kan det finnas personer som både finns med på listan för avhoppade elever och arbetslösa ungdomar. Detta får följas upp i december 2017.

Folkhälsomål 3 – Barn och ungas uppväxtvillkor

Gymnasieelever med examen inom 3 år, hemkommun, andel (%)

Tabell 20

Fullföljd utbildning med examen inom 3 år	Bollebygd	Riket totalt
---	-----------	--------------

	2016	2016
Andel (%) av nybörjarelever, exkl. IM, hemkommunen	73	74
Andel (%) av nybörjarelever, hemkommunen	68	65

Under vårterminen har arbetsmarknadsenheten, lärare på Introduktionsprogrammet och Bollbygdskolan 7-9 haft uppföljning utifrån varje ensamkommandes ungdoms skolsituation. Stödboendet har regelbundet, på fasta tider, erbjudit studiehjälp för inskrivna ungdomar.

Det finns fortfarande ingen ungdom, som är inskriven på stödboendet, som har påbörjat ett ordinarie gymnasieprogram. Vad gäller de insatser som stödboendet har genomfört för att nå målet, är erfarenheten att kontakten med introduktionsprogrammet (IM) har fungerat bra och varit värdefull för att få en inblick i ungdomarnas skolsituation och stödbehov. Erfarenheten hittills är att det har varit svårt att motivera ungdomarna till att ta del av den studiehjälp som stödboendet erbjuder. Verksamheten ser ett behov av att strukturera upp kontakten med skolan. Verksamheten ser också ett behov av att göra ungdomarna mer delaktiga i kontakten mellan skolan och stödboendet. Om ungdomarna själva ser ett tydligare samband mellan skolan och stödboendets verksamhet, kan det medföra en större motivation att delta i den studiehjälp som erbjuds. Erfarenheten hittills är att det finns ett behov av vuxenstöd i skolarbetet som görs på fritiden, men ungdomarna har inte varit särskilt benägna att släppa in personalen i det. En åtgärd under senare delen av våren, har varit att än mer tydliggöra månadens aktiviteter för ungdomarna och att de tillsammans med sin kontaktperson får boka in ett antal tillfällen för olika aktiviteter, däribland läxhjälp. Det återstår att utvärdera under hösten om hur det faller ut.

Vad gäller antal skolavhopp från gymnasiet som mäts genom kommunens aktivitetsansvar (KAA) finns det under perioden 170101-170730 24 registrerade ungdomar. Dock har fyra av dessa kommit in på gymnasieskolan och kommer att studera från och med HT 2017. För dessa ser sysselsättningen ut som följer:

- 7 personer studerar på IM-programmet
- 3 personer har annan sysselsättning
- 4 personer har kommit in på gymnasiet och ska fortsätta sina studier under HT-16. Av dessa fyra individer har två av dem deltagit i AME:s verksamhet under våren och på så vis motiverats att återgå till studierna.
- En person har anställning med stöd.
- 6 personer har ingen sysselsättning men har erbjudits en plats på AME. Med två av dessa har arbetsmarknadshandläggare (AH) på AME genomfört hembesök respektive bokat möte under kommande veckor, där en gemensam plan för framtiden har satts/ska sättas upp och förhoppningen är att de ska kunna ta en plats i AME:s verksamhet då bedömningen hos AH är att det kan ha goda effekter.
- Två individer har skickat in underlag att de vill ha stöd genom blanketten till SYV och AH har försökt kontakta dessa via telefonsamtal, mail och sms utan resultat. En av dem har AH talat med men individen dök ej upp på något av de två möten som inbokats. Samverkan med arbetsförmedlare på AF förekommer också.
- Resterande fyra personer på listan som är utan åtgärd har alla erbjudits stöd och hjälp enligt det kommunala aktivitetsansvaret och under hösten kommer nya försök göras att komma i kontakt med dessa ungdomar.

Enligt skollagen ska kommunen registrera alla ungdomar som antingen inte påbörjat gymnasiet eller avbrutit sina gymnasiestudier. Under perioden 170101-170730 har **5 nya** elever avbrutit studierna. Denna siffra ska sedan jämföras med den för andra halvan av året som mäts i december -17.

Under våren 2017 startar även projektet "En skola för alla" vilket är ett ESF projekt som drivs av Sjuhärads kommunalförbund. Bollebygd är en av kommunerna i Sjuhärad som deltar i projektet. Syftet är att förbättra och utveckla arbetet med och för de ungdomar som omfattas av det kommunala aktivitetsansvaret. Mycket av fokus kommer ligga på det förebyggande arbetet men även att ta fram bättre och effektivare motivationshöjande insatser allt med syftet att fler ungdomar ska fullfölja sina gymnasiestudier. En arbetsmarknadshandläggare på AME är Bollebygds kommuns kontaktperson för projektet.

6.1.2 Ungas inflytande i kommunala besluts- och planeringsprocesser

- Planering och genomförande av School's out, en drogfri skolavslutning.

Processen med arrangemanget schools out startar redan före jul/nyår och pågår under hela våren.

Det finns en samarbetsgrupp med tjänstemän som arbetar och som möter ungdomar i vardagen. Parallellt med detta arbetar en ungdomsgrupp med önskemål och idéer. Dessa två grupper samspelar och har en eller två gemensamma träffar under arbetets gång. En av tjänstemännen har uppdraget att vara kontaktperson till ungdomsgruppen. Ungdomsgruppen i år bestod av ungdomar på Bollebygds skolan 7-9 utvalda av elevrådet och har varit mycket aktiva i kontakt med artister och med att vara aktiva vid själva arrangemanget.

Ungdomarna var själva konferencier och en del uppträdanden. Uppträdandena är en del i att stärka självkänsla då man får stå på en riktig scen med professionell ljudtekniker samt ha loge och uppträda tillsammans med Sveriges artistelit.

I år hade vi en nästintill hundra procentig uppslutning av ungdomar från Bollebygds skolan 7-9. Arrangemanget ställer inte någon på utsidan utan alla är välkomna. Det finns dock två kriterier för inträde och det är åldersgräns 13 år samt att man är helt nykter.

Diskussionen har påbörjats om hur nästa års arrangemang ska planeras och arbetas med då det är svårt att genomföra ett så pass stort evenemang samt hitta dragplåster inom svenska popeliten för den avsatta budgeten på 200 tkr.

- Processen inom bildnings- och omsorgsförvaltningen med 100 000-kronan

Finns ingen uppföljning av detta i enheternas rapporter den återkommer i årsrapporten.

6.2 Övriga områden

6.2.1 IT

Arbete kring IT behöver ta en större plats inom äldreomsorg, funktionsnedsättning samt IFO. Det verksamhetssystem som idag finns tillgängligt och som utgör en stor del av att kvalitetssäkra vår verksamhet fungerar inte optimalt och är inte anpassat fullt ut till verksamhetens behov. Detta har blivit alltmer tydligt under 2017.

Förvaltningen har inte ansett att de resurser som krävs (både kompetensmässiga och personella) finns i befintlig organisation, därför har en ny tjänst, systemförvaltare skapats och tillsatts under slutet av sommaren.

Förskola och skola

En nationell IT-strategi för förskola, skola och fritidshem har tagits fram och ska gälla 2017-2022. Samtidigt har läroplanerna för förskola, skola, förskoleklass, grundsärskola och fritidshem reviderats för att tydliggöra den framtida digitaliserade skolan. I den nationella IT-strategin finns några punkter som påverkar Bollebygds kommun.

- personal som arbetar med elever i förskoleklass, skola och fritidshem har tillgång till digitala verktyg motsvarande ett personligt verktyg per anställd (1:1) inom två år.
- det finns tillräcklig infrastruktur, i vilken också ingår teknisk och pedagogisk IT-support, i förskoleenheter, skolenheter och på fritidshem inom tre år.
- elever i grundskolans årskurs 1-9 har tillgång till ett personligt digitalt verktyg (1:1) inom tre år.
- barn i förskolan och elever i förskoleklass har tillgång till digitala verktyg motsvarande minst ett verktyg på fem barn/elever (1:5) inom fyra år.
- personal som arbetar med barn på förskolor har tillgång till digitala verktyg motsvarande ett personligt verktyg per anställd (1:1) inom fyra år
- SPSM får i uppdrag att utforma en resurs som kan tillgodose att stöd finns tillgängligt över hela landet så att förskollärare, lärare och elever enkelt kan få tillgång till kunskap om alternativa verktyg
- Nationella digitala prov införs successivt under den tidsperiod som strategin omfattar, 2017 – 2022.
- Skolverket samverkar med huvudmannorganisationerna och Internetstiftelsen i Sverige (IIS) för att driva en samlad anslutning till Skolfederationen, i syfte att skapa förenklad åtkomst av för skolväsendet värdefulla resurser.

Insatser

- Alla skolledare har tillsammans med nyckelpedagoger deltagit i en utbildningsinsats för att arbeta fram en IT-plan på enheten.
- En plan för strategisk IT-utveckling har tagits fram på förvaltningsnivå.
- Påbörjat byte av digitala verktyg för att fler elever ska kunna få ett eget verktyg.
- IT-nätverk gemensamt för alla skolor och förskolor

Uppföljning, utvärdering och analys

I Bollebygds kommun är vi övertygade om att digitaliseringen i förskola och skola har gynnsam inverkan på elevers resultat och barnens lärande. Planen för strategisk IT-utveckling blir ett viktigt verktyg i det fortsatta utvecklingsarbetet för våra barn och elever att möta såväl dagens som framtidens utmaningar med kunskap, med god digital kompetens och med tilltro till egna och andras förmågor.

För att nyttja digitaliseringens potential för ökad måluppfyllelse och likvärdighet i förskolor och skolor i Bollebygds kommun behöver förvaltningens olika nivåer medverka och samarbeta. Planen tydliggör vilka förväntningar som ställs på de olika nivåerna för att nå samsyn och utveckling i hela förvaltningen.

Genom den utbildning som är genomförd samt med anledning av det IT-nätverk som finns har digitaliseringen utvecklats. Det är tydligt att det sker ett lärande när upplägget bygger på lärande.

Inför höstterminen 2017 har en genomlysning av de digitala verktygen skett, ett arbete som påbörjades redan under 2016. Detta har lett fram till att tillgången på digitala verktyg har ökat i verksamheterna och en större likvärdighet finns mellan de olika skol- och förskoleenheterna. En förutsättning för detta utbyte har varit ett gott samarbetet mellan lärare, förskollärare, skolledare, administratörer, utvecklingsledare och verksamhetschef.

Läroplanen för grundskolan är reviderad och gäller från höstterminen 2018, revideringen innebär att digitaliseringen och då främst programmering och källkritik tillkommit. Det finns stora kunskaper i verksamheten kring detta men för

att kunna undervisa och bedöma enligt de nya skrivningarna krävs kompetensutveckling för alla lärare. Förändringarna gäller i så gott som alla ämnen.

6.2.2 IBIC

Under slutet av 2016 gavs verksamhetscheferna inom IFO och äldreomsorg och funktionsnedsättning ett uppdrag att se över processen med att införa IBIC i kommunen. Arbetet hade avstannat i och med att tidigare ansvarig projektledare avslutat sin tjänst i kommunen. Verksamhetscheferna såg ett behov av ett omtag och en ny ledare av processen att införa detta arbetssätt. Under tidig vår genomfördes en utbildningsdag kring IBIC för medarbetare inom IFO, äldreomsorg och funktionsnedsättning. Representanter från politiken deltog också. Senare under våren genomgick de som inte tidigare varit aktuella, socialstyrelsens informationsdag kring IBIC. Under april månad gick utsedd processledare på föräldraledighet, vilket ledde till att arbetet, återigen avstannade. I augusti har en ny utvecklingsledare tillträtt, vilket blir en naturlig ledare i processen framåt. Utvecklingsledaren har påbörjat projektledarutbildning, anordnad av socialstyrelsen för att på ett bra sätt kunna leda arbetet. Arbetet med att genomföra en inventering av genomförda insatser samt att göra en process- och aktivitetsplan kommer att återupptas i slutet på hösten. Arbetet kommer sedan pågå under de närmaste åren.

6.2.3 Växande kommun

IFO

Tabell 21

ÅR	EKONOMSIKT BISTÅND			MISSBRUK VUXNA			BARN OCH UNGA							
	Antal hushåll	Varav under 25 år	Utbet belopp	Vård-dygn HVB	Vård-dygn LVM	Antal personer	Anm enl SoL	Ansökn enl SoL	Öpp na utr.	Familjehem		HVB-hem		
										Vård-dygn	Antal unga	Vård-dygn SoL	Vård-dygn LVU	Antal unga
2013	140	37	5 679 914	341	0	3	27	10	44	787	7	1033	431	5+3
2014	128	34	5 986 012	245	0	2	57	16	51	1106	5	2609	1060	13+7
2015	119	32	5 097 355	413	170	2+1	118	22	128	3682	42	4461	1497	26+6
2016	118	31	5 371 593	93	15	1+1	*115	*15	*64	*1732	*5	*114	*1823	*1+6
2017 Jan-Apr	81	19	1 756 387	38	94	2+1	*97	*2	*63	*360	*3	*242	*692	*3+7

* Exkl ensamkommande barn

Insatser

Antal pågående och avslutade insatser inom Resursteamet utförarenhet 2017

Antal insatser:	
Avslutade	17
Pågående	48
Totalsumma	65

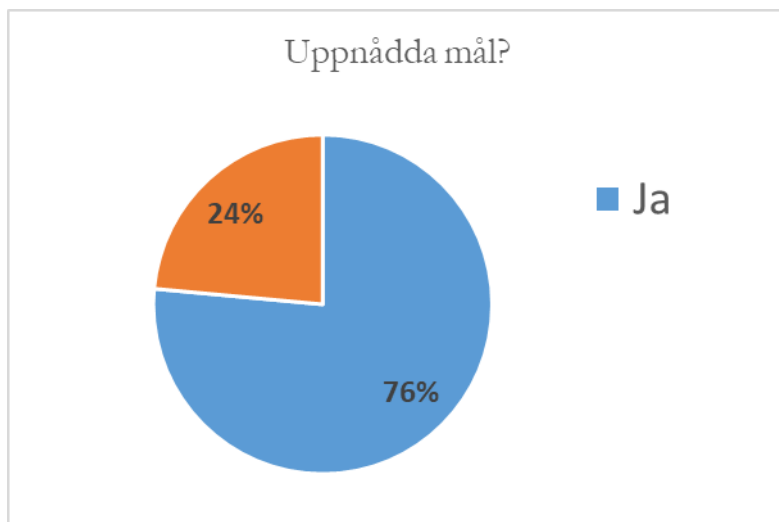
Under första halvåret av 2017 har Resursteamets utförarenhet haft sammanlagt 65 pågående insatser.

Antal uppnådda mål med insats.

Endast ärenden som avslutades under perioden 170101–170731.

Ja	13	76%
Nej	4	24%
Totalsumma	17	100%

Diagram 4

Kommentar:

Insatslängden varierar mellan 1- 26 månader.

Majoriteten av insatserna som avslutats pågår i max 9 månader. Av de insatser som avslutats under 2017 har två insatser varat längre än 9 månader.

Medelvärdet för insatslängd är: 7,7 månader

Medianvärdet för insatslängd är: 7,5 månader

Att mäta insatstiderna är ett sätt att se hur väl man lyckats identifiera den enskildes problem/behov i utredningen samt och därigenom formulera en vårdplan med uppdrag som är specifikt, mätbart, accepterat, realistiskt och tidsbundet. Utifrån vårdplanen kan utförarna, tillsammans med klienten, formulera en genomförandeplan där man sätter upp delmål och bestämmer hur insatsen ska genomföras med tider och metoder.

Ovan kan man se att av de ärenden som avslutats under given period, har ärendet avslutats utifrån att målen i vårdplanen är uppnådda vilket måste ses som en lyckad insats. Insatstiden har ett medianvärde på 7,7 månader vilket kan anses rimligt både vad gäller boendestöd för målgruppen psykisk ohälsa samt för målgruppen med beroendeproblematik eftersom det oftast är djupare och mer övergripande problematik som kräver längre insatstider.

Lokaler

Område funktionsnedsättning har ett akut behov av gruppboende för personer med autism. Bollebygds kommun kan ej verkställa fattade beslut som kommuninvånarna har rätt till. Bildnings- och omsorgsnämnden lämnade i

december 2015 ett lokalprogram vidare till Kommunstyrelsen. Förvaltningen kan ej uppfylla lagens intentioner och kan därmed inte tillgodose den kvalitet och service som lagarna föreskriver. Avsaknaden av boende och sysselsättning på hemmaplan innebär mycket stora ekonomiska kostnader. Men framförallt är det ovärdigt en kommun som har som vision att här bor vi bra och lever länge. Nämnden har dessutom behov av ytterligare en gruppboende samt lokal för daglig verksamhet.

Idag finns servicelägenheter och baslägenheter utspridda i kommunen på ett sätt som inte gynnar kommunens brukare. Det finns ett stort behov av förbättrad samordning. Baslägenheter och servicelägenheter måste samlokaliseras för att möjliggöra ett bra och tryggt boende för våra brukare. Under 2017 ska det enligt beslut (SBN 2016/426) i Samhällsbyggnadsnämnden kunna effektueras. Det beslutet tillsammans med lägenheter från Bollebo möjliggör en nödvändig samordning.

Vad gäller de ensamkommande barnen har Bollebygds kommun arbetat med att kunna starta upp ett HVB för målgruppen under 18 år. Denna målgrupp blir allt mindre, i takt med att de hinner fylla 18 år innan de får beslut i asylfrågan eller att de efter ålderbedömning blir åldersuppskrivna ålder, i samband med att de får ett negativt besked från Migrationsverket. Inlödet av nya anvisningar från Migrationsverket har hittills under 2017 stannat av helt. Frågan är hur kommunen bäst tillgodoser behovet av boendelösningar för ensamkommande barn och unga.

I januari 2017 startades ett stödboende upp för målgruppen ensamkommande barn och unga mellan 16-20, i avvaktan på att kunna påbörja den planerade HVB-verksamheten. Bollebygds stödboende är ett utslussningsalternativ för de ungdomar som har bott på HVB eller familjehem. Stödboendet är också ett fristående placeringsalternativ för de barn och unga som klarar av ett mer självständigt boende.

Det finns behov av lägenheter för stödboende. Det behövs också utslussningslägenheter för de ensamkommande barn som börjar närma sig 20 år. Behovet är mindre lägenheter, helst insprängda i befintliga bostadsområden. Med mindre lägenheter avses 1 r.o.k.

Bostäder

Allt fler personer bor kvar i hemma högre upp i åldrarna än tidigare. Detta är ett resultat av den förbättrade hälsan och funktionsförmågan bland äldre. För att kunna erbjuda äldre personer bra boende krävs det att kommunen har en bra boendeplanering. En sådan boendeplanering handlar om att analysera och bedöma vilka förändringar som behövs i bostadsbeståndet till följd av hur kraven och önskemålen från befolkningen kommer att utvecklas. Ett bra underlag är avgörande för kvaliteten i planeringen. Att följa och analysera hur befolkningen förändras över tid är viktigt. Det kan finnas ett behov av ytterligare trygghetsbostäder i kommunen. Vi ser också ett allt tydligare behov av att planerna för ytterligare äldreboende.

För att kunna ta emot de nyanlända som anvisas till kommunen i enlighet med anvisningslagen finns det ett stort behov av hyresrätter i kommunen de kommande åren. Behovet består av lägenheter till familjer, 3 rok och större.

Skola och förskola

Lokalprogrammet för ny skola och förskola, som antogs 2016 har uppdaterats efter nya befolkningsprognosen.

Utifrån den befolkningsprognos som togs fram av Statisticon i mars 2017 gällande Bollebygds kommun så är det ett stort behov av fler lokaler för förskola och skola inom en snar framtid. Utifrån de planer som finns för nybyggnation så kommer den främsta befolkningsökningen ske i Bollebygds centralort.

Tabell 22. Folkmängd i Bollebygds kommun efter åldersklass⁹

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
0-5	708	750	775	868	951	1032	1108	1168	1263	1360
6-9	540	543	566	584	612	668	694	741	804	866
10-12	382	395	421	456	480	480	508	522	563	590
13-15	347	375	385	414	436	467	500	520	526	561

⁹ Befolkningsprognos 2017-2016 Bollebygds kommun, Statisticon tabell 1A

Bollebygds skolan 7-9 kan ha totalt 15 klasser samt max 375 elever, ventilationen tillåter enbart att det är 25 elever i varje klassrum. Det är viktigt att eleverna har en sammanhållen skoldag, det är en viktig faktor för elevernas trivsel samt för att motverka problematisk frånvaro.

Bollebygds skolan F-3 har tagit lokaler i den gamla skolan i anspråk likaså förskolan. Detta har inneburit att den gamla Bollebygds skolan inte har rivits enligt plan vid nybyggnationen. Den nya skolan invigdes i januari 2017 och var redan då för liten för antalet elever.

I Lokalprogrammet för ny förskola och grundskola som förvaltningen har uppdaterat 170829 anser förvaltning:

- Att en ny grundskola som ersätter nuvarande Bollebygds skolan 7-9 bör byggas i Bollebygds centralort. Skolan bör inrymma 600 elever för att klara av det som är känt fram till 2026 samt en viss ökning även därefter. En ny skola ska byggas så att all undervisning kan genomföras på skolan, skoldagen kan förläggas sammanhållande samt att byggnaden så väl inne som ute bidrar till att elevernas måluppfyllelse är hög.
- Att nuvarande Bollebygds skolan 7-9 anpassas så att Bollebygds skolan F-3 och 4-6 kan lokaliseras även till den delen av byggnaden. Utrymme bör även ges för kulturskola, utökad elevhälsa samt administrativa lokaler för måltid- och lokalvård.
- Att en förskola för 160 barn bör byggas i Bollebygds centralort, där verksamheten kvällar, nätter och helger kan vara.
- Att vidare utreda om det i samband med en nybyggd förskola är möjligt att avveckla Ekdalens förskola, beslut om detta bör tas längre fram i processen.
- Att planering av en skola för åk F-6 i Bollebygds centralort startar för att kunna möta det ökade elevantalet som prognosen visar.

6.2.4 Integration

Insatser

I januari 2017 anställdes Bollebygds första integrationssamordnare. Tyvärr varade denna anställning bara under några veckors tid varför en ny rekryteringsprocess

tog vid. I samband med att den nya rekryteringsprocessen påbörjades, började förvaltningen diskutera möjligheterna att ta över mottagning och etablering av nyanlända, något som kommunen tidigare köpt genom BREC (Borås etableringscenter). Detta gjorde att man förberedde sig på att anställa två integrationssamordnare och därmed skapa ett integrationsteam med uppdrag att arbeta med Projekt flyktingguide, integration utifrån integrationsstrategin, mottagning och etablering. I mitten av maj var båda integrationssamordnarna på plats i kommunen och arbetet med att nå målet för verksamheten kunde påbörjas. Under den första tiden har teamet fått sätta sig in i uppdraget och lära känna varandra och kommunen. I övrigt ska verksamhetssystem startas upp, arbetsuppgifter ska fördelas, bostäder måste anskaffas och rutiner och riktlinjer för arbetet måste sättas. Teamet har också lagt ner tid på att ta fram ett förslag på en lokal överenskommelse (LÖK) mellan arbetsförmedlingen och kommunen, vilket man gjort.

Måluppfyllelse

Målet är långsiktigt och övergripande och det är därför för tidigt att göra en utvärdering av resultatet. Teamet har knappt haft 3 månader på sig att arbeta samt har kommunen haft svårt att erbjuda bostäder för dem som blivit anvisade kommunen.

Här nedan följer en redovisning av hur läget ser ut med antal anvisningar och inflyttade hushåll och individer under år 2017 t.o.m. 31/7

- Antal mottagna Abo¹⁰ under år 2017: 3 hushåll eller 7 individer
- Antal anvisningar ej mottagna från år 2016: 2 hushåll eller 6 individer.
- Antal anvisningar ej mottagna från år 2017: 13 hushåll eller 26 individer.
- Antal andra kategorier som flyttat till Bollebygd så kallade Ebo år 2017: 4 hushåll eller 14 individer.

Uppföljning, utvärdering och analys

¹⁰ Från anläggningsboende, Migrationsverket

Tabell 23

Antal inskrivna i Etableringen i Bollebygds kommun

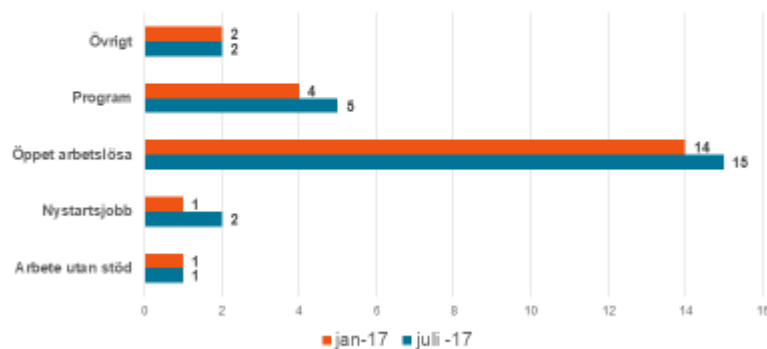

Fr.o.m. 2015-01 t.o.m. 2017-08

Tabell 24

Nyanlända i Bollebygds kommun inskrivna på AF i juli jmf med januari månad 2017

3 ut till arbete utbildning

Nyanländ är man 36 månader efter erhållet uppehållstillstånd

6.2.5 Anhörigstöd

Bollebygd ingår i nätverket BorNa, vilket samlar anhörigstödjare i Sjuhärad.

Bollebygds representant i nätverket är kommunens personliga ombud. Det finns ingen särskilt utsedd tjänsteman i kommunen som har uppdraget att arbeta med anhörigstöd som sitt huvuduppdrag. De aktiviteter som genomförs som syftar till

att stödja anhöriga är enskilda aktiviteter inom respektive enhets ordinarie uppdrag.

Inom äldreomsorgen finns en person anställd som trygghetsvärd, som också brukar ansvara för olika aktiviteter för anhöriga till brukare inom, främst äldreomsorg. Vid påsk och midsommar anordnas lunch som anhörigvårdare bjuds in till och under året brukar även en resa med någon aktivitet planeras och genomföras. Arbete med att planera pågår och kommer genomföras under hösten. Även jullunch är en aktivitet som redan nu ligger med i plan.

7. Internkontroll

7.1 Nämndens internkontrollplan

Följande internkontrollplan beslutades av nämnden att gälla för 2017:

Tabell 25

Process rutin/system	Kontrollmoment	Kontroll-ansvar	Uppföljning /utförd	Metod	Rapportering till
Lokal-/bostads-försörjning	Avstämning mot behov presenterad i verksamhetsplan	Verksamhetschefer	Delårsrapport samt årsrapport	Kartläggning	Nämnd
Personaltäthet	Avstämning i uppföljningarna	Verksamhetschefer	Delårsrapport samt årsrapport	Jämförelse i statistiken	Nämnd

Lokal- och bostadsförsörjning

Område funktionsnedsättning har ett akut behov av gruppboende för personer med autism. Bollebygds kommun kan ej verkställa fattade beslut som kommuninvånarna har rätt till. Bildnings- och omsorgsnämnden lämnade i december 2015 ett lokalprogram vidare till Kommunstyrelsen. Förvaltningen kan ej uppfylla lagens intentioner och kan därmed inte tillgodose den kvalitet och service som lagarna föreskriver. Avsaknaden av boende och sysselsättning på hemmaplan innebär mycket stora ekonomiska kostnader. Men framförallt är det ovärdigt en kommun som har som vision att här bor vi bra och lever länge. Nämnden har dessutom behov av ytterligare en gruppboende samt lokal för daglig verksamhet.

Idag finns servicelägenheter och baslägenheter utspridda i kommunen på ett sätt som inte gynnar kommunens brukare. Det finns ett stort behov av förbättrad samordning. Baslägenheter och servicelägenheter måste samlokaliseras för att möjliggöra ett bra och tryggt boende för våra brukare. Under 2017 ska det enligt beslut (SBN 2016/426) i Samhällsbyggnadsnämnden kunna effektueras. Det beslutet tillsammans med lägenheter från Bollebo möjliggör en nödvändig samordning.

Det finns ett stort och också akut behov av administrativa lokaler för personal inom äldreomsorg och hemsjukvård. Idag används flera lägenheter, avsedda för

särskilt boende (SoL), som kontorslokaler för bl a enhetschef, gruppleddare, rehabpersonal och sjuksköterskor. Detta är inte lämpligt ur flera aspekter. Det skulle, i förlängningen kunna leda till att kommunen inte kan verkställa boendebeslut inom rimlig tid och således tvingas till ytterligare köp av verksamheter utanför kommunen. Rehabpersonalen sitter fem personer i en liten lägenhet och tvingas under delar av sin arbetstid, (för att inte störa sina kollegor) gå ut i korridoren (som ligger på en boendeenhet) för att kunna tala i telefon i olika ärenden, med tveksam möjlighet att fullt ut hålla regler kring sekretess.

I augusti 2017 finns det lokaler som är avsedda för verksamheten, möjligheten för att utöka förskola och skola är mycket liten.

Det finns behov av lägenheter för stödboende. Det behövs också utslussningslägenheter för de ensamkommande barn som börjar närma sig 20 år. Behovet är mindre lägenheter, helst insprängda i befintliga bostadsområden. Med mindre lägenheter avses 1 r.o.k.

För att kunna ta emot de nyanlända som anvisas till kommunen i enlighet med anvisningslagen finns det ett stort behov av hyresrätter i kommunen de kommande åren. Behovet består av lägenheter till familjer, 3 rok och större.

7.2 Övriga delar i internkontrollen

Revisorerna i Bollebygds kommun har gett PwC i uppdrag att genomföra en granskning av styrningen, ledningen och uppföljningen av hemtjänstverksamheten. Deras samlade bedömning är att bildnings- och omsorgsnämnden för sitt arbete under granskningsperioden delvis säkerställt en ändamålsenlig verksamhet inom givna ekonomiska ramar genom en ändamålsenlig styrning, ledning och uppföljning av hemtjänstverksamheten. De bedömer att det i huvudsak finns en tillräcklig uppföljning och kunskaper om orsakerna till verksamhetens ekonomiska utfall. Bildnings- och omsorgsnämnden ser granskningen som en god del i det systematiska kvalitetsarbetet. Revisionen gav några rekommendationer som nämnden kommer jobba vidare såsom exempelvis en översyn av riktlinjerna samt utvärdera överensstämmelsen för schablonerna som ligger till grund för de utplanerade timmarna.

Ekonomiavdelningen gör årligen vissa stickprov som en del i kommunens totala internkontroll. Hittills under året har en kontroll gjorts av köpta platser inom LSS. Inga felaktigheter hittades bortsett från några mindre konteringsfel.

Alla betalströmmar ska ha en rutinbeskrivning kopplad till sig. När det gäller försörjningsstöd så pågår ett arbete på förvaltningen med att uppdatera denna och lägga in den i ett större dokument kring processen för försörjningsstöd.

En ny rutin för internkontroll för IFOs myndighetsenheter beslutades om i juni 2017. Detta är ett led i IFOs framtagande av ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete.

8. Uppföljning utifrån styrdokument

Utöver de mål och nyckeltal som redogjorts för tidigare i denna verksamhetsplan och budget, ska nämnden även följa en del andra styrdokument. Dessa uppföljningar är en del i det systematiska arbete som alla enheter arbetar med för ökad måluppfyllelse och ökad kvalitet.

8.1 Ej verkställda beslut

Kommunen är skyldig att till Inspektionen för vård och omsorg, IVO, anmäla om beviljade insatser enligt socialtjänstlagen (2001:453), SoL, och lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS, inte har verkställts senast tre månader efter beslutsdatum. Kommunen ska på motsvarande sätt också rapportera om en insats avbrutits och inte verkställts på nytt inom tre månader. Enligt kommunens gällande rutin får individutskottet en särskild rapport med kommentarer som förvaltningen upprättar kvartalsvis. Rapport lämnas via delårsrapport och årsrapport till bildning och omsorgsnämnden.

Nämnden har rapporterat in tio ej verkställda beslut till IVO.

Tabell 26 Sammanställning av antal ej verkställda beslut

Typ av insats	Skäl för dröjsmålet	Antal beslut	Lagrum
Korttidsvistelse utanför det egna hemmet	Den enskilde har tackat nej	1	LSS
Biträde av kontaktperson	Resursbrist, saknar lämplig uppdragstagare	3	LSS
	Den enskilde har tackat nej	1	LSS
Avlösarservice i hemmet	Resursbrist, saknar lämplig uppdragstagare	1	LSS
	Den enskilde har tackat nej	1	LSS
Bostad med särskild service för vuxna	Resursbrist, saknar ledig bostad	1	LSS
Trygghetslarm	Den enskilde har tackat nej	1	SoL
Särskilt boende	Den enskilde har tackat nej	1	SoL

Fyra av de rapporterade besluten har verkställts under delåret. I arbetet med uppföljningen av ej verkställda beslut har ett antal utvecklingsområden

identifierats bl.a. kring dokumentation och uppföljning av insatser. Utvecklingsområdena kommer lyftas i ledningsgruppen under hösten 2017 för framtagande av åtgärder.

8.2 Lex Sarah rapport

Verksamheter som arbetar utifrån SoL och LSS ska bedriva och genomföra insatser av god kvalitet. Verksamheterna ska bedriva ett systematiskt arbete med kvalitetsavvikelser. Lex Sarah rapport upprättas för att avhjälpa eller undanröja missförhållande eller den påtagliga risken för missförhållande. Vid allvarligt missförhållande eller en påtaglig risk för ett allvarligt missförhållande anmäls detta till IVO.

Bildnings- och omsorgsnämnden har mottagit 20 lex Sarah rapporter under första halvåret av 2017. Antalet rapporter har ökat jämfört med 2016 då elva rapporter mottogs under hela året. Två utredningar är avslutade, de övriga rapporterna är under utredning. Lex Sarah rapporter hanteras enligt den rutin som finns i Bollebygds kommun. En revidering av rutinen pågår.

Tabell 27. Sammanställning av antal lex Sarah rapporter

Enhet	Antal rapporter	Antal anmälningar IVO
ÄO, demensboende	6	1
ÄO, hemtjänst	3	
ÄO, särskilt boende	2	
FN, daglig verksamhet	2	
FN, boende	3	
FN, personlig assistans	0	
IFO sociala jouren	1	1
IFO barn och unga	3	
IFO vuxen	0	

IFO stödboende	0	
IFO resurs	0	

8.3 Vårdgivarens skyldighet att bedriva ett systematiskt patientsäkerhetsarbete

De viktigaste åtgärderna som vidtagits för att öka patientsäkerheten under året har varit att hälso- och sjukvårdspersonal och delegerad omvårdnadspersonal rapporterat risker, tillbud och negativa händelser samt identifierat vårdskador. Detta har följts upp med orsaks- och händelseanalyser och handlingsplaner av respektive chef för att finna rätt åtgärder i syfte att säkerställa kvaliteten i verksamheterna. I det systematiska patientsäkerhetsarbetet ingår även självskattning och egenkontroller, punktprevalensmätningar samt att observationer och mätning av vårdrelaterade infektioner och antibiotikaanvändning sker. Även arbete med nationella kvalitetsregister har bedrivits på olika nivåer. Granskning av LSS-verksamheten har genomförts under våren. Journalgranskning och granskning av läkemedelshantering och det kommunala akutläkemedelsförrådet har även skett.

8.4 Lex Maria- anmälningar

Två lex Maria- anmälningar till Inspektionen för vård och omsorg (IVO) har skett under första halvåret 2017. Båda har handlat om bristande läkemedelshantering i hemtjänsten.

8.5 Klagomål

Enligt Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2011:9, 6 kap) och 4 kap. 8 § skollagen har vårdgivaren och huvudmannen skyldighet att ta emot och utreda klagomål och synpunkter. Dessa ska sammanställas och analyseras i syfte att se mönster eller trender som indikerar brister i verksamhetens kvalitet.

Bildnings- och omsorgsförvaltningen har fått in 18 klagomål under första halvåret av 2017. Antalet klagomål har ökat jämfört med 2016 då 16 klagomål mottogs under hela året. Klagomål och synpunkter hanteras enligt den rutin som finns i Bollebygds kommun. En revidering av rutinen pågår.

Tabell 28. Sammanställning av antal klagomål

Enhet	Antal klagomål	Antal där brist konstaterats	Svarat inom 3 veckor
-------	----------------	------------------------------	----------------------

ÄO	7	2	3
FN	3	1	1
IFO	1	1	1
Kultur och fritid	1	0	0
Utbildning	6	3	6

8.6 Kränkningar och trakasserier enligt skollagen

Både diskrimineringslagen och 6 kapitlet i skollagen har till syfte att skydda barn och elever mot kränkningar av deras värdighet. Kränkningar av barns och elevers värdighet kan förekomma i form av diskriminering, trakasserier eller genom kränkande behandling. Arbetet med att främja likabehandling och förebygga trakasserier och kränkande behandling är en del av det systematiska kvalitetsarbetet som ska präglade arbetet i verksamheterna.

Tabell 29. Sammanställning av antal anmälningar

Enhet/Arbetslag	Antal anmälningar
Bollebygdskolans F-3	6
Bollebygdskolans 4-6	27
Bollebygdskolans 7-9	6
Töllsjöskolan	16
Örelundskolan	8

En internkontroll genomfördes januari 2017 utifrån anmälningar gällande kränkningar och trakasserier enligt skollagen. Internkontrollen grundar sig i de anmälningar som gjordes under 2016. I rapporten framkom rutinen för arbetet med kränkning behöver ses över och förtydligas. Den behöver också göras känd för alla på berörda enheter. Rutinerna har setts över och förtydligats och under våren 2017 har rektorer och utvecklingsledare förmedlat vikten av arbetet och rutinerna för detta ute på samtliga enheter.

8.7 Skolpliktsbevakning

Alla barn i Sverige har skolplikt och en lagstadgad rätt till utbildning. Skolplikten innebär

även närvaroplikt, dvs. en skyldighet att delta i den utbildning som anordnas, om barnet inte är sjukt eller har annat giltigt skäl att utebli. Skolplikten regleras i 7 kapitlet skollagen.

Kommunen ansvarar för att alla skolpliktiga barns rätt till utbildning tillgodoses (7 kap 21-22 § § skollagen). Bildnings- och omsorgsförvaltningen ansvarar för att elever folkbokförda i Bollebygds kommun är inskrivna och fullgör sin skolplikt vid någon skola. Bildnings- och omsorgsnämnden ansvarar för att de elever, som är skrivna i kommunen och har skolplikt fullgör sin skolgång.

Att barn och ungdomar lämnar grundskolan med godkända betyg har stor påverkan på deras framtid. Skolan är den enskilt viktigaste skyddsfaktorn när det gäller risken att drabbas av psykisk ohälsa och olika former av sociala problem som till exempel kriminalitet och missbruk.

Skolfrånvaro är ofta en indikation på psykosociala problem, såväl skolrelaterade, som individ- och familjerelaterade. Elever som inte är närvarande i skolan löper stor risk att inte klara skolans kunskapskrav, vilket kan få många negativa konsekvenser som följd både för individen och för samhället. Ytterst handlar skolnärvaro om barn och ungdomars rätt till utbildning och framtidsmöjligheter.

Tre anmälningar gällande långtidsfrånvaro har gjorts till nämnden. Samtliga är elever på Bollebygdskolan 7-9. Samtliga elever har utredningar och en tydlig dokumentation av deras frånvaro finns.

8.8 Anmälningar och överklagande

Enskilda som är missnöjda med kvalitet eller utförande av en verksamhet kan anmäla detta till en tillsynsmyndighet. För bildnings- och omsorgsnämndens verksamheter finns följande tillsynsmyndigheter: Skolinspektionen, Inspektionen för vård och omsorg, Barn- och elevombudet samt Justitieombudsmannen.

Enskilda som är missnöjd med ett myndighetsbeslut kan i många fall överklaga beslutet till en överinstans. I vissa fall gäller överklaganderätten även enskild

huvudman. Som en del av det systematiska kvalitetsarbetet ska överklaganden och beslut/domar från domstolar samt Skolväsendets överklagandenämnd sammanställas och analyseras. Sammanställning av anmälningar till IVO och JO samt av överklagade beslut görs till årsrapporten